

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Scrierile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează.
 Birourile de anunțuri:
 Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Inserate mai primesc în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Haas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelk, J. Domneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Inube; în Hamburg: A. Steiner.
 Prețurile inserțiilor: o serie ramond pe o colônă 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicație. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
 Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. s. 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 21)

„Gazeta” este în fă-care di.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 8 franci.
 Se prenumără la toate oficiile poștale din ținru și din afară și la dd. colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov:
 a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unii esemiară 5 cr. v. a. s. 15 bani. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 115 — Anul LV.

Brașov, Duminecă, 24 Mai (5 Iunie)

1892.

Din cauza sfințelor sârbători țiarulŭ nu va apăre până Marți sâra.

Brașov, 23 Mai v.

Avramŭ Iancu plângea, în Decembrie 1850, vitrega sôrte a națiunei sale iubite, care sfârmânduși lanțurile sclăviei a trebuitŭ să le schimbe cu altele nouă, scriindŭ:

„Uniculŭ dorŭ alŭ vieții mele „fiindŭ, ca să-mi vedŭ națiunea „mea fericită, pentru care după „puteri am și lucratŭ până acuma „— durere fără multŭ succesŭ — „ba tocmai acuma cu întristare „vedŭ, că speranțele mele și jertfa „adusă s’au prefăcutŭ în nimicŭ. „Nu știu câte țile mai potŭ avé, „unŭ felŭ de presimțire ’mi pare, „că mi-ar spune, că viitorulŭ este „nesigurŭ”.

De aceste cuvinte ale neuitatului luptătorŭ pentru drepturile și onôrea poporului românŭ ni-amŭ adusŭ aminte în țilele aceste, când amŭ aflatŭ de pățaniile deputației române, care se duse la Viena cu memorandumulŭ.

Suntŭ patru-șeci de ani trecutŭ, de când a scrisŭ astfelŭ Iancu desamăgit în speranțele sale.

Ore în timpulŭ acesta n’amŭ mai avutŭ pățanii ca să putemŭ învêta din ele, decă nu amŭ fostŭ în stare a înțelegere atunci cum se cade pe Iancu și pe Bârnuțŭ?

Ei ne îmbărbătau la luptă neobosită..

„Numai prin luptă”, țicea Iancu, „vomŭ puté scôte drepturile națiunei române.”

„Țineți cu poporulŭ, ca să nu rătăciți” ne țicea Bârnuțŭ și prin acăsta voia să ne admonizeze, ca să n’avemŭ încredere decătŭ în puterile nôtreste, să nu căutămŭ decătŭ a le aduna și întări pe aceste înainte de tôte, să nu ne facemŭ speranțe și ilusii deșerte în ajutorulŭ, ce ne pôte veni din altă parte.

Decă vine ajutorŭ de undeva cu atâtŭ mai bine. Inșe ca să putemŭ să întâmpinămŭ și binele și rēulŭ cu succesŭ, trebuie să fimŭ noi inși-ne mai întâiu țari în interiorulŭ nostru; înainte de a ne pierde timpulŭ cu declamațiuni deșerte pentru „monarchia unitară”, trebuie să ne îngrijimŭ a încheia o uniune strinsă între noi și ce este și mai importantŭ, trebuie să căutămŭ a avé o partidă națională română unitară.

Pentru ca noi Românii de dincoce să nu putemŭ avé o partidă unitară, tare și deplinŭ consolidată, au conlucratŭ mai întâiu, dela 1848 încôce, tocmai aceia, dela cari multŭ dintre ai nôtstri așteptau scutŭ și sprijinŭ în cauza memorandumului.

Absolutismulŭ austriacŭ turbură și seduse multe inimŭ române abia încălțite pentru idea cea mare a conlucrării comune și împiedecă astfelŭ consolidarea națională ce-o dorea și pretindea Bârnuțŭ și Iancu.

Din cauza influinței rele a absolutismului nemțescŭ, și a intrigelorŭ austriace, nu s’a pututŭ consolida partidă națională nici în periodulŭ scurtŭ dela 1860 până la 1865, când guvernulŭ din Viena făcŭ cunoscutele „experimente” cu Românii din Ardealŭ.

Astfelŭ catastrofa dela 1865 i-a aflatŭ pe Românii nôtstri cu totulŭ nepregătiți, orbecândŭ în întunereculŭ unor prejudiții politice fôrte periculoase pentru ei.

Absolutismulŭ parlamentarŭ ungurescŭ, care a urmatŭ absolutismului nemțescŭ, a lucratŭ totŭ după devisa austriacă „impărechéză ca să poți domni” (*divide et impera*), ba școlarii unguri au întrecutŭ pe măiestrii lorŭ nemți în tôte privințele, precum prea bine șcimŭ.

Firesce, că în astfelŭ de împrejurări lucrarea de consolidare

a partidei române naționale s’a îngreuiatŭ în modŭ însemnatŭ. Prigonirile și asupririle înăsprite ne-au așdusŭ inșe, cu tôte piedecile, ce ni-s’au pusŭ din partea maghiară așa departe, ca să începemŭ a înțelegere pe Iancu și pe Bârnuțŭ, a înțelegere luptă pentru independența națională ce au proclamatŭ o ei în marea adunare dela Blașiu; cu alte cuvinte: să începemŭ a umbla pe piciorerele nôtreste.

Dér suntemŭ încă numai la începutŭ. Ne mai trebuie timpŭ ca să dospescă ideile și principiile nôtstre.

Acăsta o dovedesce și pasulŭ cu memorandumulŭ, care credemŭ că ne va servi tuturorŭ ca învățatură pentru viitorŭ!

SCIRILE ȚILEI.

— 23 Mai (4 Iunie).

Din Făgărașŭ ni-se scrie: La jubileul de încoronare din Pesta nu vorŭ lua parte din comitatul nostru decătŭ numai străinii și unŭ singurŭ amplotatŭ românŭ. Adresă de felicitare nu s’a făcutŭ din partea reprezentanței comitatense.

Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din comitatulŭ Coșocnei își va ține adunarea generală la 15 Iunie n. c. în comuna Budatelecŭ. Programa: Membrii în corpore se prezentă la s. liturgiă, la care învățătorii prezenți ținŭ corŭ. Membrii, adunându se apoi în localulŭ pentru ședințe, cântă unŭ cântecŭ bisericescŭ; președintele rostese apoi vorbirea de deschidere, secretarulŭ cetesce raportulŭ comitetului despre activitatea sa în anulŭ espiratŭ; alegerea comisiunilorŭ pentru cenzurarea rațiociniilorŭ, statorirea bugetului pe anulŭ viitorŭ și primirea membrilorŭ noi. Acestea înainte de améđi, ér după améđi, raportulŭ comisiunilorŭ de mai susŭ și propunerile eventuale ale aceloră; propunerile prezentate adunării prin comitetŭ și singuraticŭ, precum și hotărârea asupra acelo-

ra; prelegeri practice în cerculŭ obiectelorŭ de învățămētŭ și criticarea aceloră; disertațiuni etc.

— x —

Daruri pentru biserică. Vechiulŭ episcopŭ Ioanŭ Fornade din comuna Sartășŭ a cumpăratŭ pentru biserică română gr. or. de-acolo o evangeliă cu 18 fl., unŭ praporŭ negru cu 15 fl. și unŭ stiharŭ albŭ cu 5 fl. Pentru aceste, comitatulŭ parochialŭ din Sartășŭ esprimă pe acăstă cale sinceră mulțumită bunului dăruitorŭ.

— x —

Unŭ condeiu istoricŭ. Conte Eng. Zichy, după cum spune „Egyetértés”, este în posesiunea condeului, cu care înainte cu 25 de ani monarchulŭ a subscrișŭ protocolulŭ luatŭ despre actualŭ de încoronare. Zichy va presenta, din incidentulŭ jubileului dela 8 Iunie, acăstŭ condeiu Majestății Sale, ca o reamintire plăcută a împăcării corônei cu Maghiarii.

— x —

Exregele Milanŭ și fiulŭ sêu. O telegramă din Belgradŭ aduce șcirea, că exregele Milanŭ a adresatŭ regenței sârbescŭ o scrisore, în care îi face cunoscutŭ, că pe la mijloculŭ lunei Iunie va veni în Ungaria și că dorește multŭ să se întâlnească la vre-o baie cu fiulŭ sêu, regele Alesandru.

— x —

Meyner, profesorulŭ de psihiatriă dela universitatea din Viena, a muritŭ în 31 Mai n.

— x —

Reuniunea femeilorŭ române din Abrudŭ Abrudsatŭ și giurŭ invită la petrecerea de vară, ce o va arangia în favorulŭ școlii de fetițe române din Abrudŭ, Dumineca în 12 Iunie n. c. în Praterulŭ Abrudului. Inceputulŭ la 2 ore d. a. Intrarea: 50 cr. de persoană, 1 fl. de familie. La casă de timpŭ nefavoritorŭ petrecerea se amână pe Dumineca următoare.

— x —

Musica militară va cânta mâne pe aleă cu următorulŭ programŭ: 1) „Kaiser Jubiläums marsch”, de Schneider; 2) Ouvertura „Die Hette von Boissy”, de

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

3/15 Maiu la Parisŭ.

Conferință ținută în Parisŭ de d-lŭ Cantilli, studentŭ în dreptŭ, cu ocaziunea solemnității pentru aniversarea mișcării naționale dela 1848 în Transilvania.

Domnilorŭ!

Cu ocaziunea solemnității pentru aniversarea mișcării naționale dela 1848 în Transilvania, comitetulŭ D-Vóstré a luat deciziunea, să se țină o conferință, în care să se espună evenimentele petrecute în acele timpuri de redeșteptare a românismului. Onôrea de-a ține acăstă conferință, mi-a fostŭ încredințată mie și eu vē cerŭ dela începutŭ binevoitôrea D.V. indulgență. Sarcina este destulŭ de dăciică pentru mine, deôrece subiectulŭ ce am a trata a fostŭ espusŭ în nenumărate rânduri cu multŭ talentŭ și erudițiune, atâtŭ prin scrieri, câtŭ și prin conferințe, așa încătŭ ar trebui să am de-o mie de ori mai multŭ talentŭ de-o mie de ori mai multŭ talentŭ alŭ artei de-a vorbi, pentru ca să potŭ călca pe urmele predecesorilorŭ mei.

Nu vē potŭ de asemenea da cunos-

cințe nouă asupra evenimentelorŭ petrecute în anulŭ 1848. Cele ce am de spusŭ vē suntŭ indetultŭ cunoscute. Credŭ inșe că reamintirea faptelorŭ mari și ale epocelorŭ glorioase din istoria nôtstră națională, suntŭ unŭ studiu salutarŭ, și o puternică impulsione pentru redeșteptarea sentimentului naționalŭ. Și nu este de unŭ micŭ interesŭ, ca astăzi, când avemŭ să continuăm o operă începută cu atâtă trudă, abnegațiă și sacrificii, ca din trecutulŭ istoricŭ, din faptele ômenilorŭ mari, să luămŭ esemple de energiă și patriotismlŭ.

Din restimpuri Românii se încercară să scuture jugulŭ ce-i asuprea, fără folosŭ inșe, căci nici-odată mișcarea lorŭ nu luase caracterulŭ unei adevărate mișcări naționale.

Adevărata revoluțiune pentru revendicarea drepturilorŭ și a naționalității românesce începe pe la finele secolului alŭ 18 lea. Maghiarii ridicară sistemulŭ lorŭ de persecuțiuni la înălțimea unui principiu de guvernamentŭ. În mijloculŭ strigătelorŭ și gemetelorŭ de desperare se ridică în anulŭ 1784 un țaranŭ numitŭ Horia, care isbitŭ de saferințele frațilorŭ

săi și însuflețitŭ de marea idee a restabilirii patriei românesce, așa cum o constituisce Trajan și cum dânsulŭ, Horia, visa să-o vadă unită, cuteză să încerce desrobirea neamului sêu

în agitațiunea sa, Horia, dobândesce și făgădueli de ajutore dela împăratulŭ Iosifŭ II.... Dér cu tôte făgăduelile, trupele împărătesce se îndreptă în contra ôstei lui Horia, Cloșca și Crișanŭ. Acești trei din urmă suntŭ priuși și plătescŭ cu viața patriotismlŭ lorŭ, precumŭ și încrederea ce-au avutŭ în scutulŭ... austriacŭ.

Esecuțiunile și persecuțiunile, ce urmară cu o furie cu totulŭ ungurescă, de parte de-a liniști spiritele, desvoltă ardôrea sentimentului naționalŭ. Horia deși mortŭ, imaginea lui rēmas neștersă în tôte sufletele românesce, și numele lui este înscrisŭ cu religiositate de ori-ce Românŭ în fastele cultului naționalŭ. Ca semnŭ învederatŭ în ce chipŭ duiosŭ este cultivată memoria sa de țaranŭ în tôte sinceritatea inimei lorŭ, vedemŭ în tôte satele, în tôte căminurile portretulŭ lui Horia, împodobindŭ păreții...

De la môrtea lui Horia, partidulŭ naționalŭ conscientŭ de puterea lui, urmă calea deschisă, Propaganda se făceau de scriitori și dascăli, cari deveniseră apostoli ai independenței.

Revoluțiunea acăsta de patriotismlŭ, își produce efectele dorite, și sub impulsione acestorŭ idei de naționalitate și de românismŭ, literatura își desvoltă activitatea în acăstă direcțiă. Se ivesce o pleiadă de literați, care cântă desastrelorŭ naționale ale Românilorŭ din Transilvania, precum și ale celorŭ din Muntenia și Moldova. Transilvania produce pe Iorgovici, Petru Maiorŭ, Cichindelu, Șincai, Samuilŭ Clainŭ, cari readuô suvenire de românismŭ și gloriă, acolo unde limba românescă, perduse ori ce drepturi față cu idiomulŭ grecescŭ. Mișcarea acăsta literară nu a fostŭ străină insurecției lui Vladimirescu, și după môrtea ilustrului patriotŭ, după restabilirea domnilorŭ pământeni, limba românescă își ia unŭ puternicŭ avântŭ, în toamai ca o plantă, multŭ timpŭ acoperită de inundațiuni. *Jalnica tragediă* a lui Beldiman, scrierile lui Asaki și Văcărescu, rezultate ale culturai intelectuale

Zaitz; 3) „An der schönen blauen Donau“, vals de Strauss; 4) „Willst du mein Liebster sein?“, de Millöcker; cânteoc din opereta „Der arme Jonathan“; 5) „Wiener Volksmusik“, de Komzak (Poutpourri); 6) „Spanische marsch“, de Sommer.

-x-

Clubul lucrătorilor brașoveni invită la producțiunea și petrecerea împreună cu dansul, ce se va ține în 5 Iunie 1892 st. n. (Duminea Rusaliilor) în sala „Hotelului Union.“ Inceputul la 8 ore seara. Prețul intrării 40 cr.

-x-

Teatru german în Brașov. Măneșeră, Duminecă, se va juca opereta în 3 acte „Der arme Jonathan“, de Iuliu Bauer. Musica de O. Millöcker.

Deputațiunea română în Viena.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Viena, 1 Iunie st. n. 1892.

Vechia capitală austriacă a fost în zilele aceste locul unui rendez vous unic în felul său: Români din toate părțile Transilvaniei și Ungariei au părăsit vetrele lor depărtate spre a aduce, într'un memorandum, plângerile Românilor la cunoștința tronului.

Studențimea universitară din Viena, înconștientă fiind de sosirea deputațiunii recrutată din toate păturile societății românești, se'ntruni numai decât într'o ședință ad hoc, la care participară și reprezentanții coloniei române din Viena, Dr. Ciurcu și Dr. Aurel cav. de Onciul. În această ședință se alege un comitet permanent, cărui i-se încredință conducerea tuturor afacerilor relative la primirea deputațiunii, care sosi în grupuri și fu încuartirată parte în hoteluri, parte în case private, ce li-se puse membrilor mai serman gratuită la dispoziție. Fiă-care din numeroșii studenți români din Viena primi ordinul, de a conduce un grup anuntit al deputațiunii și de a-i servi de Cicerone, un oficiu ce brava studențime îl împlini cu cea mai mare bucurie și abnegațiune. În fiă-care și vedeai studenți la gară, de unde conduceau oșpeții la locuințele destinate. Numărul Românilor sosiți creșu din zi în zi. În 29 și 30 Maiu toți membrii deputațiunii erau deja sosiți. Locuitorii Vienei se uitau la venerabilii noștri preoți cu barbele lor legendare și talarul lor lung și negru, ca și suferințele poporului român, cu admirare. „Das ist original!“ aușia din toate părțile; „wie ehrwürdig diese Männer anschauen!“ Țărâna română, care era reprezentată prin un număr cam de 100 - 150 de inși, atrăgea atențiunea Vienensilor. „Ore nu se rușinează acești omeni,

a umbra șiua mare în cămașă?“ aușia naivele întrebări ale poporului de jos; — „Dacă nu soi ce însemneză portul acestor bărbați români, apoi se țilă esplică eu,“ dișe un moșneag vinez; „cămașă lor este vechia togă romană, numai ceva scurtată; acestu popor se trage din vița latină.“

Deorece e vorba de port, trebuie să constatez, că Români plugari au porturi forte diferite. Celu mai frumosu portu e alu Sălistenilor. Nu pot trece cu vederea un fapt: Am vedutu adecă pe mulți țărani, cari purtau pělăriu cu căptușelă, pe care era intipăritu portutul lui Kossuth. De comentariu nu elipsă. Deslușit fiind, țărani rupseră momentanu căptușela pělărilor, călcând'o în picioare.

*

Intrunirile prime fură în „casina Elterlein.“ Unu tablou admirabil și-se presenta aici. Dame de salonu ședeau lângă plugari încărungiți, omeni cu cilindre și fracă lângă cei cu suman și opinci. Bucuria țărânilor era mare. Chelverii vienens umblau să inșele pe bietii noștri plugari, însă înzadar, căci fiă-care masă avea unu studentu român, care zădărnicea ori-ce înșelare. Țărâni, cari au venit la Viena, erau omeni de totu deștept. Petrecendū eu unu grupu de plugari din Sălistea la Hotelulu „Union“, unde aveau cuartirele lor, am inceputu cu unulu din ei vorbă. „Vedutu t'ai turnulu bisericeii sf. Stefanu de aici?“ — „Vedutu, domnișorule!“ imi răspunse el. „Ei, cum îți pare?“ continuai eu, „așa i că-i grozavu de înaltu?“ — „Pote să fiă forte înaltu“, răspunse opinea, „mie însă nu mi-s'a părutu așa înaltu.“ — „Cum se pote?“ replicai eu. — „Lucru-i simplu, domnișorule“, răspunse Sălisteanulu; „casele din jurulu bisericeii încă sunt forte înalte și prin urmare este „proportia“ între turnu și casă.“ Aușind aceste cuvinte, am statu uimitu și i am dișu: „Bravo, frate, frumosu ai vorbitu; toate lucrurile pe această lume sunt relative și receră o măsură normală.“

O aparițiune forte interesantă, unu portretu minunatu era plugarul Nicoae Herlea din Vinerea, comitatulu Huniadorii. Acestu moșneagu de 74 de ani, care avea pėru albă ca zăpada, era fără îndoie celu mai inteligentu omu în tota societatea română. Vorbea românește, italianește, latinește și nemțește. Literatura clasică a tuturor poporilor civilizate o scia ca unu candidat de filosofă. Despre vorbirile acestui Nestor al plugarilor Ardeleni voiu vorbi mai la vale.

*

În 30 Maiu dimineța la orele 9 avea să fiă întâmpinarea în „Rathhaussaal“

de către diferite corporațiuni din Viena. Conduși de studenți, soseau grupuri grupuri Români la acestu locu, unde era postată o mulțime de polițiă. Participanții aveau legitimațiuni; pe la orele 10 sala era îndesită. Galerile erau pline de dame. Deputatul Schneider umbra în fracă, făcendū onorurile. Dr. Lueger a cărui sosire era avisată, trimise unu biletu, în care și scusa absența prin afaceri neamănabile. După ce sala era plină, sosi comisarulu c. r. Gayer. Aflandū, că unii din oșpeții preșenți n'au invitate, se sui pe catedră, puse chipulu pe capu și dișe: În numele legii declarū adunarea acēta de disolvată pe baza § 14 al legii de n'trunire. Intervențiunea deputatulu Schneider n'ajută nimic. Unu reporteru dela „Pester Lloyd“, care nu putu intra în sală, rugă pe omeni să-i spună întâmplările ședinței. Refusatu fiind, a comunicatu redacției lui „P. Lloyd“ lucruri inventate. Totu așa s'a întâmplatu și cu ceilalți reprezentanți ai presei; redactorulu dela „Deutsches Volksblatt“ și dela „Kreuzzeitung“ din Berlin au fost unicii, cari au asistatu la adunare, toate celelalte diare n'au putu fi reprezentate, deorece raportorii lor n'aveau legitimație. Deputatul Schneider se sui pe catedră și strigă în limba germană: Hoch lebe Seine Majestät, unser allergnädigster Kaiser u. Herr. — Români strigară puternicu „Să trăsca“. Adunarea părăsi apoi în cea mai mare ordine sala, mergendū în grupuri la casina Elterlein, unde s'adunară toți spre a prânzi.

Să n'ntelege, că la masă nu lipsiră toate. Românuu li place să vorbească. Aceste cuvânturi însă sunt numai de importanță secundară și de aceea le trecu cu vederea. — Alta este activitatea febrilă, ce se desvoltă în decursulu după-amedei în casina Elterlein. Vedeai pe toți lucrândū, scriindū, autografândū și espedandū invitări pentru a doua zi, în care avea să se țină de nou intrunirea, ce fusese disolvată din cauză, că nu erau toți cei de față legitimați. Era Duminecă. Poșta nu funcționa și invitările sosiră prea târziu. Cu toate acestea luni la orele 10 dimineța casina dela Elterlein era plină. Ca reprezentanți ai diferitelor societăți academice erau de față:

I. Václav Siráček stud. med. ceh, Josef Urbanek, stud. jur. ceh, Theodor Zverina, stud. med. ceh, Stefanu Roháček slovac, Pavelu Blaho slovac, Ián Jzák, Drd. med. slovac.

Adunarea se deschide prin unu discursu alu deputatulu antisemitu din parlamentu Schneider. Acestu bărbatu trebuie să fiă privitu ceva mai de aproape. Elu este antisemitu; diarele

liberale (jidovesi) l'au descreditatū în totulu înaintea lumii. Eu avui oasiunea să-l vedu pentru prima dată. Elu mi s'a prezentat, ca unu bărbatu de toate dillele. În fata lui nu este nimic extraordinarū, din contră elu are ceva banalū, e omu grasu și micu. Schneider e cel mai calomniatu om al Vienei. Dacă s'a pus elu în fruntea celora, cari au bineventatu deputațiunea română au făcutu cu scopu, ca să devină și mai popular, de cum este și să captiveze națiunea română, pentru idea antisemitismulu. De altfelu este un omu popularu și prentinos. Orațiunea ce a ținutu la deschiderea adunării dela Elterlein, a începutu românește cu cuvintele: „Vă salutū în modulū celu mai cordialū în orașulu meu natalū.“ De aici înainte urmədə discursulu în limba germană „Deutsches Volksblatt“ aduă acestu discursu din scortă în scortă. Quintesența discursulu este: „Eu vorbescu ca reprezentantu alu creștinismulu din Viena. Ideea națională este și ideea noastră. Români au simpatie poporulu creștinescu din Viena. Intrigele celor ce se punu între coronă și popor nu voru avu succesu pentru totdeuna. Majestatea Sa trebuie să afe odată și adeverulu din gura celorltru asupriți. Promite mai departe, că va apăra interesele române în parlamentulu austriacu. Discursulu se finesce prin unu „Hoch“ monarhulu!

După acēta vine comisarulu c. r. și cere lista celorltru invitați. I se presentă. Elu umbra și se încredințază, că toți au legitimație. Constatandū aceste, se depărtează.

După Schneider bineventeză Lueger, deputatu antisemitu par excellence, deputațiua română. Ideile, ce le-a desvoltat acestu escelentu oratoru, sunt identice cu cele ale lui Schneider. Lueger vorbește forte elocuentu și pėtrundstoru. Elu venise ceva mai târziu în sala dela Elterlein. La sosirea lui fu bineventatu prin strigate de „Să trăsca“. Entusiasmulu era mare. Discursulu ce la ținutu Dr. Lueger se află în „Deutscher Volksblatt“. În liniamente generale, acestu discursu arată suferințele Românilor, ce au avut să le îndure din partea „barbarilor asiatici“. Români, celu mai lealu popor alu monarhiei, au apėratu tronulu și integritatea statulu austriacu contra Turcilor. Români n'au avut generali trădători, ca Klapka. Veni-va timpul, dișe elu, când toate poporele creștine se voru uni contra domniei semitico-magiare. Documenteză, că Rusia e barbară față cu Polonii subjugată, însă așa barbară nu este acēta împėrătiă, ca să ia copilulu dela sinulu maicei, spre a-l da la Kisiedovo. (Aplause freneticu) Vorbesce de „Pester Lloyd“ și de minciunile obras-

venită de peste munți, ne dau dovada unei adevărate resurecții literare, prevestitorea unei resurecții naționale. Observăm aci unu mare adevăr, că literatura la unu popor este espresiunea vieții sale morale, că strălucirea și decădența literaturii stă în raportu cu strălucirea și decădența poporilor.

Esemplulu datu își produce rōdele și vedem o generați de patrioți, folosindu se de testamentulu poetulu naționalu, care le lăsă dreptu moștenire „crescerea limbei românești și a patriei iubire“.

Iusurecțiunea lui Vladimirescu dete o impulsione spiritelor în Transilvania, pentru pregătirea unei lupte sistematice. Unu diaru specialu, „Gazeta Transilvaniei“, este fundatu în Brașov, pentru răspândirea ideilor de apărare a cauzei naționale. Deși Români se încercau, și dădeau doveđi, că prin lumină și cultură țineau să propage ideea de naționalitate, în fața însă a uneltirilor și a violențelor unguresci, s'au convinsu, că nu mai pote fi vorba să procedeze pe cale de tratative și conciliare, refutate de guvernulu maghiar. Situațiunea devine mai clară, Români sciu la ce să se aștepte, când au în față proiectulu de in-

dependență maghiară, în care să concipe ideea de a se constitui o vastă Ungarie, care se va întinde dela țărâurile Dravei și ale Savei și până în Carpați, fără a se ține socotelă de națiunile ce le-ar stă în cale. În aceste condițiuni, ce situațiune li-se crease Românilor? Este destul pentru acesta să dau cetire cătorva pasagii din constituțiunea, ce era încă în vigoare în anul 1848, pentru ca să arăt la ce arme îngrozitoare alergau pentru destrucțiunea nēmulu românesc.

În principiu găsim în acēta „constituțiune“, că se contestă Românilor dreptulu de a exista ca națiune. În adevărū étă ce cetimū:

„Dacă considerăm naționalitatea „acelora, cari sunt chemați în comiții, constatăm, că cea dintăiu este națiunea maghiară, cea d'a doua este națiunea Sēcuiilor și cea d'a treia este națiunea saxonă, sėu a Sașilor. Celelalte „sunt națiuni tolerate și nu se bucură de nici unu sufragiu.“ Avem alte texte mai precise:

„Români voru fi provisoriu tolerați, n'pe câtu timpu voru fi pe placulu stăpănitōrilor acestei țeri.“

Pe lângă aceste texte de unu despotismu revoltătoru, Maghiarii ne dau și mēsură inteligenței lor prin alte texte, ce se întrecu prin ridiculū.

„Este proibitu Românilor, de a se „servi de puscă, săbii, spade, sėu ori ce felu de arme.“

„Nu este permisu Românilor să „pōrte haine și pantaloni de postavu, „cisme, pělării de valōrea unui forinū, „și cămeși de pânză bogată.“¹⁾

Români atunci cu totu tristulu și fiorosulu exemplu din anul 1785, se adresează încă odată guvernulu austriacu și îi ceru intervențiua. Plāngerile lor se lovescu de zidulu maghiarū, ce se pune între dēnșii și coronă. La esplicațiunile, ce li-se ceru Maghiarilor de către guvernulu austriacu, ei mergu cu împunitatea până a răspunde, că organizarea statulu va fi sdruncinată, dacă plebea vagabondă ar fi admisă în rēndulu națiunilor. Răspunsu care surescită și mai multu spiritele.

Astfelu era starea de lucruri în Transilvania în momentul când isbucnesce revoluțiunea dela 1848.

Cu celelalte popore din Transilvania

¹⁾ Lettres hongro-roumaines por D. Oratiano.

aceeași lipă de toleranță și pentru încoronarea operei lor de destrucțiune, ei obținū dela guvernulu austriacu, introducerea limbei maghiare, ca limbă oficială. Cu-o asemenea măsură credeau ei, voru înăbuși mai lesne ori-ce tradițiun și suvenir de naționalitate. În luptele lor de asuprire a poporilor din Transilvania, Maghiarii nu incetau de aș căptiga o supremațiua asupra Austriei, pentru ca treptatū, să ajungă la independența lor. Pretențiunile lor ambițioșe se reveleză în acestu sensu, încă din dieta din 1847 și promotorulu acestei marți ideii era Kossuth. Elu întelū în dieta o resistență desperată din partea deputatilor Croați. Agitațiun violenta urmară în sinulu dietei până în primele zile ale anulu 1848, când același soi de agitațiun se reveleză în afară din dieta prin mișcări populare. Entusiasmulu era provocatu de evenimente de același felu, ce aveau locu în Parisu. Principiele de egalitate și de libertate dădeau o puternică speranță Slavilor și Românilor. La 13 Martie isbucnesce în Viena revoluțiunea, ecou șgomotosu a acelei din Parisu. Atunci Români găsescu momentul oportunu să trimită la Viena o de-

nice ale acestui diar, care declară, că decă Românii vor fi primiți în audiență, Ungaria se va declara independentă. „Las', să cerce D-loru' acésta; li-om a răta noi și voi, fraților români și slavi, că a voi și a puté suntă doué lucruri. Finesce prin asigurarea simpatiilor celor mai cordiale din partea lui pentru Români, la cari ține cea mai numărósă parte a locuitorilor din Viena.

Apoi vorbi d-lu' *Brote* în limba germană. Făcú istoricul memorandului, și dișe, că Românii numai alipindu-se de Viena arú puté să ajungă la realizarea postulatelor lorú naționale; privesce Viena, ca centru neutralu pentru viața spirituală și politică a monarhiei și în fine exprimă speranța, că și Românii vorú fi împărtașiți de dreptate din partea prea iubitelui monarhú.

Albini vorbește românește, dezvoltându cam aceleași idei. Aduce la cetire telegramele sosite cu ocaziunea venirii deputației la Viena și anume: Diu *Beiuș*, comun. română; Redacția „Gazetei Bucovinei“; *Drăgășanu* preotú; partidul naționalu din Bucovina, subscrisu de *Stefanovici* și *Zotta*; *Ioanú Slavici*, *Bucuresci*; *Făgărăcean*; *Barcean* și *Comșa*, *Sibiiu*; mai mulți din *Sibiiu*; „*Deutscher Antisemitenbund*“ din *Berlin*; *Poll*, *Präsident* *de* *deutscher* *Antisemiten* *Partei* *und* *der* *Antisemiten* *Gramann*, literatú din *Berlin*. (Acésta scrisóre lungă accentuază unitatea naționaliilor creștine, idea susținerii limbei materne. Germania scie fôrte bine ce se petrece în Ungaria: barbarismul maghiarú se discută ađi în forul Europei); Din *Praga* sosiră câteva telegrame în limba cehă și franceză; tóte accentuază necesitatea unei procederi comune contra asupritorilor. Multe telegrame nu le-amú pututú nota.

Dr. Secula bineventéza într'unú discursu plinu de focú, în numele coloniei române din Viena, pe óspeții scumpi.

Viu aclamatú se urcă deputatul croatú din parlamentul austriacú, dalmatinul *Bianchini*, la tribună. Acéstú bărbatú este preotú cu o fisionamă, care decă ai vedut'ó, n'ó mai niți. Elú vorbește în limba italiană. „Voi fratelli nostri“, așa începú elú discursul. Plugarii români se bucurau, pentru-că înțelegeau mare dinparte discursul italianu al deputatului *Bianchini*. Unú moșnéglu imi dișe: „Apoi asta limbă ași puté o învăța ușor, pentru-că este ca și a noastră!“ *Bianchini* e oratorú escelentú, cu talentú deosebitú. Acéstú bărbatú a meritatú pe deplinú tunetul de aplause, ce-a urmatú vorbirei sale.

Vorbesce apoi *Dr. Lucaciu*. Discursul lui l'a terminatú prin cuvintele: Fraților! De vomú peri noi, cari amú venitú la Viena ca reprezentanți în nu-

mărú de 300 de ómeni, nația noastră nu va peri; pentru-că acasă mai suntú ca noi 2.999.000 de Români. Ađi vorbimú înaintea Europei. Trăeșcă frații noștri în *Christosú* și apărarea drepturilor naționale, *Lueger*, *Schneider*, *Bianchini*. Unirea de ađi a celorú asupriți... dureze eternú!“ (Aplause prelungite.)

După *Lucaciu* vine moșnéglu *Nicolau Herlea*. Portulú lui e țeranescú: cisme (botine) cu tureci lungi, pantalonul de lână albă, spențerú albú și scurtú. Fața moșnéglului este brăzdată de suferințe. Elú nu vede bine. Vocea lui tremurá. N'are dinți și gura se perde sub albele mustăți. Am dișu, că acéstú plugarú este figura cea mai interesantă dintre tóte. Suindu-se la tribună, moșnéglul príví ilustra adunare, tăcendú restimpú de o minută. Tăcerea era profundă. Moșnéglul începú: „Domnilorú! Portú 74 de eruí pe spatele mele, sunt prin urmare unú ténérú cam tomatioú (Aplause) Am plecatú dela pótele Carpaților spre metropola imperiului austriacú (Strigáte: ce cuvinte aiese!)... Sánta scripturá dișe: „Bate și ți-se va deschide“ (preoții aplaudéza sgomotosú). Protópárinți noștri au batuu pe Turci, cei mai cumpliți dușmani, cari în anulú 1683 au asediatú metropola scumpului nostru imperiu, noi epigonii avemú a lupta cu-o rassă de aceeași viță, cu scumpii Maghiari. Noi Românii din Ungaria și Transilvania suntemú față cu Unguri în minoritate relativă; cu tóte acestea nu ne tememú însé (Bravo)... Domnilorú! Când vedemú cauza noastră îmbrățișată și de străini, avemú dreptú de a crede, că dreptatea n'a muritú încă; ađi, máne vomú așterne plângerile noastre prea înaltului tronú; se vorbește, că nu vomú fi primiți, eu nu credú acásta. Românii au fostú supușii cei mai credincioși ai tronului; óre puté se va uita, că noi amú fostú aceia, cari și-au sacrificatú și sângele pentru unitatea imperiului? Póte, póte; multe se întâmplá pe lume, multe lucruri greșite: cur-julú se nu-lú perdemú însé, cáci așa dișe latinulú: „Errare humanum est.“

Se efectú au produsú aceste cuvinte, nu se póte descrie. Moșnéglul fú redicatú de cátrá studenți și dusú pe scaunulú său, unde fú felicitatú de toți. De aici înainte „Moșulú *Herlea*“ era celú mai căutatú între toți bărbații deputațiunei.

Comersulú studenților.

Membrii deputațiunei române se'ntruniră séra la 8 óre în 2 *Cafeehaus* din *Prater*. Musica militară cânta cântece naționale, ce produceau efectú colosalú. Spre a se evita neplăceri, ce-ar fi pututú resulta din nebăgare de sémă, unú comitetú studențescú sta la ușa salei și controla pe fiă-care. Cei fără legitimare

n'aveau intrare. Sala întruni cam la 500 de persóne.

Presidentulú comersului, stud. med. *Felescu* și contrapunctii *Zurcanú* și *Gri-gorovici*, stud. med. din Bucovina, purtau cordele lungi cu tricolorulú naționalú. De față, erau afară de toți membrii deputațiunei, sub conducerea d-lui *Dr. Ratiu*, mai mulți deputați din parlamentú: *Lueger*, *Schneider*, *Bianchini*, *Dr. Zehner*, *Dr. Gregoreg* (nu *Gregr*, acesta nici n'a fostú presentú). Studențiimea academică croată, sêrbă, slovacă, cehă și slovenă. Sosese tinerimea sêrbească din regatú. — Albini cetește telegramele și scrisorile sosite cu ocaziunea comersului. Procedura acésta durează o óra întrégă. Presidentulú comersului strigá „*silentium*“ și recomandá ca óspe pe deputatulú *Anton Baumann*; pe reprezentantulú dela *Kreuzzeitung* din *Berlinú* *Schwenhagen*, pe *Anton Schreiber* dela „*Deutsches Volksblatt*“ Adunarea era fôrte frumósă, sala cu lumină electrică. Musică militară.

Comersulú se deschide prin cânteculú „*Gaudeamus igitur*“. Stud. phil. *Gherghel* bineventéza adunarea în numele junimeii *Vienesé*. Stud. *Procopovici* salutá în limba germană pe óspeți. Apoi urméza imnulú „*Deșteptá-te Române*“. Sala rêsună puternicú, efectulú era sêrbatorescú, entusiasmulú la culme. Mai imposantú momentú n'a fostú de cátrá acela, când conservatoristulú *Tr. Mureșianu*, distinsulú artistú, se sui pe tribună, dândú tactú pentru cânteculú acesta. Plugarii, damele, domni, toți cântau. Era ceva impuitorú.

Ca primulú oratorú vorbește deputatulú *Schneider*. Ideile, ce le desvóltă, suntú identice cu cele ale vorbirei sale din *Casina Elterlein*. Apoi vine *Dr. Lueger*, care între aplause începe vorbirea sa. „*Deutsches Volksblatt*“ aduce tóte discursurile aceste ad litteram. În-tre strigáte de *Zivio* și „Sé trăeșcă“ se urcă deputatulú *Bianchini* pe tribună. Cuvéntarea italiană ce o ținu, făcú mare efectú. Esența vorbirei este: Unirea tuturorú popórelorú creștine contra liberalismului *jidano-maghiarú*. Accentuază consolidarea partidelorú *nemaghiare* etc. După *Bianchini* vorbește *Csato*, advocatú în *Blașiu*. Descrie elocuentú suferințele și trista stare a poporului românú din *Ungaria*. „Din ștejarú ștejarú rêsare“, dișe elú; câmpulú libertății dela *Blașiu*, șcôla lui *Bărnúțu* etc. — Alipirea Românilorú cátrá tronú nu este alipire de ocaziune. Vorbesce apoi părintele *Mangra*. Accentuază, că adunarea de ađi nu-i formată din reprezentanți poporu lui, ci din poporú însuși.

Efectulú celú mai mare l'a produsú moșnéglulú *Nicolae Herlea*. Suindu se pe

tribună, fú viu aclamatú. Deputații s'a dunară în jurulú lui, ca să-lú asculte bine. *Herlea* începe discursulú său cu lupta dela *Termopile*, care a fostú luptatá de o mână de ómeni. Acéști ómeni însé aveau iubire de nația și țeră. Ș noi Românii suntemú în astfelu de im-prejurări. Dêră durere, în sênulú națiunei noastre se aflá și ómení ca *Ephialtes*. — (Strigáte: bravo moșule!)... Unde-sú *Episcopii*? De ce se retragú ei, când vedú bine, că suntemú periclitáți în existența noastră? Domnilorú, nu-mi aducú aminte să fi vedutú o adunare mai ilustrá decătrú cea de ađi. Am întineritú. În anulú patru-deci și optú Românii aveau atátá inteligință, că eu moșneagulú ași fi putut'ó tótá lua în spate; ađi, harú Domnului, ne trebuie sute de vagóne, pentru inteligința noastră.

Herlea desvóltă mai departe cu argumente istorice tóte luptele la cari a participatú Românii. Vorbesce de împé-ratulú *Iosifú II.*, de *Maria Theresia*, de *Napoleonú Bonaparte*, care în lupta dela *Aspern* și *Esslingen* au întreatú pe unú oficerú: „Cine suntú acei ómeni cu crezele crucișe?“ — „Valahi, Majestate!“ — „Dă-mi 20.000 de Valahi, și Europa este a mea“, fú rêsponsulú. (Entusiasmulú enormú.)

Herlea mulțimesce apoi númeroșilorú bărbați *vienesé*, cari li-au făcutú Românilorú o primire așa de strălucitá; numesce pe toți deputații pe nume (moșnéglul are memoriá estraordinară), îi rógá să nu uite de ficia veduvitá a marelui *Traianú* și terminá discursulú prin cuvintele clasice: „*Et nunc dimitte domine servum tuum in pace*“.

Insufletirea, ce a produsú acéstú discursú, nu se póte descrie. Toți deputații îi stringeau bêtânului plugarú mâna. — Decă deputațiunea n'a avutú altú succesú, unulú este neindoiosú: „Lumea strănă va admira opinca română!“

După *Herlea* se cântá cânteculú: „*Hier sind wir versammelt zum löblichen Thun, drum Brüderchen ergo bibamus*“.

Petrecerea era fôrte frumósă. Se înțelege de sine, că stacanele au încuragiatú pe mulți și după *Herlea* se anunțau la cuvéntări o mulțime de oratori. Înainte de toți vorbi *Schwenhagen*, reprezentantulú dela „*Kreuzzeitung*“. Discursulú acestui omú tînérú, blondú și înaltú, a fostú interesantú; în totú casulú nu 'i se póte denega talentulú oratoricú. Cuprinsulú vorbirei: *Austro Ungaria* este statú poliglotú; tóte popórele au dreptulú providențialú de a trăi; creștinii trebuie să se alieze spre combaterea *jidovismului*. Maghiarii suntú óspeți în Europa. Românii suntú amicii culturei și prin urmare amicii poporului *germán-creștinescú*. Urméza istoria suferințelorú

putațiune pentru a supune împératului cererile lorú. Pe de altá parte *Kossuth*, decide și dênsulú trimiterea unei deputațiunii, care profitá de situațiunea Austriei și prin ademeniri viclene, decide pe împératú să semneze independența maghiară. Împératulú semnază și acéstá independență însemnază în ideia lui *Kossuth*, dictatura maghiară și sacrificarea drepturilorú Românilorú.

Art. 18. Din convențiunea independenței, decretá în favórea Ungariei, incorporarea Transilvaniei. Dieta ungară se întrunesce fără întârziere, spre redactarea constituțiunei, a căreia base fuseseră primite la Viena. Întregulú teritorú alú *Transilvaniei* este declaratú țeră ungaréscă. Limba maghiară este admisă, ca limbă oficială atátú în dietă, câtú și în municipalități și în comitetele districtuale însărcinate cu alegerea deputațilorú. Cu acéstú sistemú alegerile fiind conduse, neapératú ele vorú fi în favórea lorú. Adăugatú pe lângă acésta, că dreptulú electoralú este fundatú pe censú, veți vedé, că marea majoritate a celorú ce au dreptú de votú, suntú Unguri. Censulú este plătitú de proprietari și cei mai mulți proprietari suntú Unguri.

Artic. 18 § 6 alú *Constit.* supune la patru ani de închisóre pe toți cátri vorú vorbi contra perfectei unități a națiunei maghiare. Resultatulú acestei constituțiunii, compromisú eșitú din uneltirile Austriace și cele maghiare, este următórea monstruositate: 12 milióne de locuitori *Croați*, *Sloveni*, *Sêrbi*, *Sași* și *Români* să dispará sub jugulú a 4 milióne de Maghiari.

Atuncí începe în *Transilvania* o comuná mișcare a tuturorú naționalitățilorú, în care Românii se distingú prin patriotismú și sacrificii.

„Mișcarea — ne spune *Elias Regnault*,*) — începe prin sate unde se facú întruniri pacifice, presidate de bêtâni și impunétóre prin scopulú ce-i reunea. „Dieta *Transilvaniei*, compusă din Unguri, se alarméza, seniorii maghiari spáriați de mișcarea generală sătésacă, pá-răsescú castelele lorú și se refugiază la *Clușiu*. Acolo ei stáruie pe lângă dietă, să se pronunțe incorporatiunea, care prindeau ei, singurá este în stare să împiedece măcelărirea Ungurilorú pregătitá de Români. Aceleași calomni se întâlnescú

*) *Elias Regnault*. Histoire politique et sociale des princ.pautés Danubiennes.

„la opresori, aceleași erori de logică, cáci incorporatiunea era cauza eficientă a rês-„ólei, și dênșii pretindeau, că o vorú poté astêmpára prin cauza ce-au provocat'ó.“

Guvernulú decí era decisú a nu cruța nici unú mijlocú, prin violență, ca și prin violențe. Violențelorú maghiare rêsponde agitațiunea Românilorú, când la 25 *Martie* apare și este pusă în circulațiune, printre Românii din *Transilvania*, o proclamațiá manuscrisă. Deși nu era semnată, era lesne de cunoscutú stilulú profesorului *Simionú Bărnúțu*. Ea se termina prin următórele cuvinte: „Nu poté fi vorba să ne unimú cu Ungaria, până ce nu ni-se va acorda dreptulú de a vorbi, ca o națiune liberă.“

A doua di, la 26 *Martie*, o adoua proclamațié a lui *Bărnúțu* esplică poporului drepturile sale, îl invitá de-a se întruni într'o adunare generală și-i dictează dorințele și aspirațiunile sale, pe cari îi îndemnă să le supue guvernului maghiarú. În séra aceleași zile tinerimea din *Blașiu* era adunată în locuința lui *Avramú Iancu*, unde se hotáresce, ca poporulú să fiá convocatú la 30 *Aprilie* în *Blașiu*. Actulú de convocare era redac-

tatú de profesorulú de filosofíá dela gimnasiulú din *Blașiu*, *Aronú Pumnulú*.

Invinsú de tóte planurile sale, guvernulú maghiarú îndoi violențele. Spiritele însé pregătite se puteau lesne opune obstaculelorú create de guvernú, și diua de 30 *Aprilie* a fostú o adevératá sêrbare națională. Poporulú adunatú în acea di era în așteptarea promotorilorú adunării când în mijloculú unui entusiasmulú freneticú sosescú *Iancu* și *Buteanu* cu plăeșii, armatele lorú. Putinú după aceea se anunță sosirea lui *Bărnúțu*. Poporulú îi iese înainte și voiesce să se inhame la trăsura sa; *Bărnúțu* le spune: „lăsați acéstá sarciná do-bitócelorú, destulú timpú de cândú sunteți subjugati, a venitú timpulú să respingeti pentru totdeuna acéstú jugú asupritorú.“

Prim instigatorú alú mișcării, *Bărnúțu*, era așteptatú să-i dea o regulá și o direcțiá, elú rêsponde la chemarea tuturorú prin următórulú discursú:

„A sositú timpulú, când Românii trebuie să fiá socotiți în patria lorú, ca națiune liberă, pentru ca să recástigám posesiunea drepturilorú noastre trebuie ca fiú care să aducá tributulú său de

Românilor. Procedură comună etc. etc. (Aplause). — Tinerimea academică „Socsonia” vorbește prin reprezentantul său ad hoc în numele societății — Un student croat vorbește în numele Slavilor asupra din Ungaria. — Au vorbit și reprezentanții corporațiilor studențesci Cehe, Croate, Sârbe.

Comersul a durat până la 3 ore după mezul nopții. La șire și pe stratele tăcute au cântec în toate limbile. Grupele fură conduse de studenți la locuințe.

A doua zi s'adunară toți la casina „Elterlein”. Conducătorul deputației, Dr. Rațiu, se ridică și duse:

Domnilor,
Voiu să Vă dau deslușire asupra pașilor ce i-am întreprins în acestă vreme noastră. De primită nu vom fi primii. La corte mi-s'a spus, că încuviințarea audienței atâră de la ministeriul ungar. M'am dus la ministrul ungar Szogyenyi Marich. Portarul mi spuse însă, că Escelența Sa este momentană prea ocupată; să vină însă la 10^{1/2} ore, atunci voiu fi primit. Am mers. Eram deja la 10 acolo. Porterul mi spuse însă, că Domnul ministru a plecat cu o jumătate de oră înainte acasă la Pesta. (Strigăte de reprobare!) Cu toate acestea am întreprins toate și Vă pot spune, că memorandumul se va așterne Majestății Sale. Mergeți acasă și spuneți ceea ce ați pățit. Spuneți adevărul, căci rușine nu-i!

După această societatea merse la un fotograf din apropiere, unde se posă. Toți deputații vienesi au luat parte. Pe la 5 ore seara se strecură toți prin oraș, spre a cumpăra prezente pentru soții și copii. Săra pleacă mulți acasă; alții diminuează.

Aceste sunt pățaniile deputației în liniamente generale. Totă Viena vorbește despre deputația română din Ungaria. Priveau la omenii noștri cu interes pe toate stratele unde se arătau. Vienesii sunt adevărat curioși și iubesc schimbarea.

Comentariu nu fac. M'am mărginit la înregistrarea celor întâmplate pe câtă mi-le-am putut însemna.

Plângerea unui meseriaș român.

Din cercul Betlenului, în comitatul Solnoc-Doboca, primim de la un meseriaș de ai noștri plângerea de mai jos, pe care o recomandăm Românilor din acele părți spre deosebită atenție. Etă ce ne spune acel meseriaș:

On. D-le Redactor! Neputând a-bona prețuită d-vostre fôia, ca să mai

sciu și eu ce se mai întâmplă cu Români din țera această vitregă, merg din când în când la d-lă învățator din comuna noastră și mă rog să mă lase să oțesc și eu câte ceva în fôia abonată de d-sa. Mă uit în „Gazeta” și ce-mi vedă ochii? — Români! fiți tari, uniți-vă în cuget, uniți-vă în simțiri, țineți umărul la umăr, căci numai atunci veți pute fi învingători.

Vorbe frumoase, vorbe dulci și noble. Când aud așa vorbe frumoase, imi saltă inima de bucurie; așa este și așa să fiă, căci pentru astfel de vorbe trăiesc și mor bucuros.

Dăr durere, că nu fiă care Română cugetă precum ar trebui și nu simte precum ar trebui să simtă. Și ore a oie e via? După părerea mea, a fiă-cărui Român, care cunoscă carte și aude și vede cu ochii, că cum ne privesc pe noi adversarii noștri.

Etă, D-le Redactor, trebuie pe cale publică să Vă fac cunoscut, că sunt Români mândri și se fâlesc cu neamul lor și cu drag sufletă pârtesc totă ce e român, dăr sunt, mă rog, și de aceia — și, cu durere trebuie să dăc, mulți la număr, — cari nici nu bagă în seamă cauzele naționale. De exemplu trece pe lângă o grupă de Români și aude, că vorbesc românește, dăr nu se interesă că cine e ceta său ceta și în loc de-a sta și el în vorbă, trece p'aci încolo, ca și cum nici nu i-ar păre bine, că-i aude vorbind în limba sa maternă, macă rare ori se întâmplă pe la noi să se concentreze Români la anumite locuri și să se sfătuască de una și alta, pentru-că aici în mijlocul Ungurilor, nu prea cutăz.

Merge mai departe, vede o firmă cu inscripție românească, nu mult se uită; nu dă, dăr se uită pentru aceea în pințenă și crâșnesc în dinți și dăc: „ez is olăh”.

Așa-dăr Ungurii ne urăsc și nu putem trage nici un folos de la dănsii, de la pericunăți nici atăta, Români nu se interesă de neamul lor, ba cei mai mulți merg asemenea cu Ungurii la Hersch și la Mozes, dăc are lipsă de vre-ună măestru, deși sunt meseriași români de ajuns, de totă soială, și cred, că un Român încă e în stare de a lucra așa bine, ca un păgân, dăc nu mai bine.

Dăc, că sunt meseriași români de ajuns, pentru-că bieții părinți, la îndemnul nobil al preotului și învățatorului, și-au trimis pruncii la măestri și au lucrat cu sudorile pe frunte, ca să și potă ține pruncii la măestri, dându-le haine și plătind pentru ei taxa la măestru, ér pruncii nu li-a putut aduce nici un folos, pentru-că a lucrat pe seama străinului. Dăr astăc bieții părinți

cu întristare trebuie să vadă, că mulți din fii lor sunt părăsiți, căc Ungurii merg cu ai lor și cu parciunții, și așa fiă-care neam la al lui trage, nu mai Români nu ținu toți una.

De multe ori se aude dăc: Român din patru unghuri, acum ori nici odată uniți-vă în cuget, uniți-vă în simțiri! Ei, dăr a dăc umărul la umăr nu e lucru mare, însă ar trebui și făcut. După părerea mea numai atunci ar fi faptă împlinită, când Românul nu ar da banul, câștigat cu mare casnă, în mâna străinului, unui pericunat, sau altor lipitori, oi fiă-care Român iubitor de progres național ar trebui să deă banii în mâna românească, ca să se potă întorce érași spre scopuri românești și să potă contribui și măestri noștri acolo, unde de nenumărate ori e lipsă arđtore de a sprijini cauzele noastre naționale.

Așa cred eu, D-le Redactor, că atunci s'ar împlini dăsa Românului „umăr la umăr”, dăc ar lucra așa, ér la din-contra numai ansă la străini le dăm, ca să și bată joc de noi. Ar fi bine, ca rului acesta să se vindece odată și în locul lui să răsăr flôrea unirei și a bune înțelegeri între toți Români.

Nu dăc, că sôrtea meseriașilor români peste totă locul ar fi așa, dăr în ținuturile noastre așa se întâmplă.

Tristă sôrte, de totă tristă, că am ajuns până acolo, că nu suntem în stare să ne putem bucura și noi de-o fôia prenumărată de noi, ceea ce nu numai nouă ni-ar servi spre laudă, ci și inteligenței din jur. Durere, căc lipse și neajunsurile vină una peste alta și se măresc pe dă ce merge. Cui avem a mulțumi? — Acelora, cari își uită de datorința, de care sunt legați, adevă de datorința națională românească.

Ună meseriașă română.

Literatură.

A esit de sub tipar:

„Introducere în științele comerciale, în usul școlilor comerciale și pentru studiu particular, de Arseniu Vlaicu și Ioan C. Panțu, profesori la școla comercială. Brașov, tipografia A. Muresianu 1892”. Fermat mare 8° de 214 pag. Etă cuprinsul, după capitole, al acestei cărți: I. Noțiunile de căpetenie din economia națională. II. Noțiuni de dreptă. III. Comerțul cu felurile sale. Mărfurile. IV. Comerțianț. Personalul comercial, samsarul, procuristul și prepositul. V. Societăți și asociații comerciale. Firme. Societate colectivă, comandă și în special societățile pe acți, constituirea și manipulația. Societățile cooperative și bănci populare. VI. Măsura și Banul. Istoricul și starea actuală. Bani din diferite State, moneda de batere, valuta de aur, de argint și bimetalismul. VII. Bani de hârtă. Notele de stat și biletele de bancă. Rolul și starea lor în

diferite state, banii noi din Austro-Ungaria. VIII. Creditul și mijlocele de plăire. Cambia, felurile de cambii și manipulația cu cambii. Hârțile de valoare, obligațiunile de stat, acțiunile losurile, promesele și peste totă cum face statul împrumuturile. IX. Transacții și afaceri comerciale. X. Bancheri, Bănci și diversele transacții de bancă, precum cont-curent, escont, lombard etc. Emisiunea bancnotelor și stockul metalic la banca națională, din cele mai principale state din Europa. XI. Asigurările. Organizarea societăților de asigurare în contra daunelor și obiecte, asupra vieții și asigurări de rente. XII. Instituții comerciale. Têrguri, și în special despre bursă, istoricul, însemnătatea și operațiunile de bursă. Vămile, sistemul de liber schimb și protecționismul. Magazinele publice, dookurile. Corporații comerciale. Camera de comerț și industrie. Statul și comerțul. XIII. Mijlocele de comunicație pe uscat, pe apă, flota comercială și comerțul maritim. Căile ferate. Poșta și telegraful. Istoricul mijlocelor de comunicație. XIV. Contabilitatea. Noțiuni generale. Contabilitatea comercială și de administrație la diverse fonduri. Budget, diverse casse, cartearubricilor și actul de revisiune. În special Inventarul și diferite metode de prețuire la imobile și mobile cu exemple practice. — Se potă procura la Librăria N. I. Ciurcu, Brașov, cu prețul dimpreună cu porto de fl. 1.25 or.

Din cuprinsul bogat al acestei cărți se potă vedea, că ea este de mare folos practică pentru oricine, de aceea o și recomandăm ceterilor noștri cu totă căldura.

Note și Schite de I. L. Caragiale și se află de vânzare la toate librăriile. În Brașov, se găsește la Librăria N. Ciurcu.

HIGIENA

Intărirea nervilor.

Lucru de căpetenie pentru sănătatea omului este intărirea nervilor, căc cine are nervi puternici, acela nu se bolnăvesce așa curând nici de frig, nici de căldură. Multe furtuni dau în viață peste sănătatea omului și fericiți sunt aceia, cari de timpuriu își vor fi intărit bine și adăc rădăcinile sănătății lor. Și fiind-că nervii reprezintă puterea omului, trebuie cu deosebire să ne îngrijim de intărirea nervilor.

Cel mai puternic mijloc pentru intărirea nervilor este apa rece. Dămne rău păcătuș în contra vieții și sănătății lor aceia, cari își feresc trupul de-a veni în atingere cu apa rece, care este cel mai scump dar dat de Dumnezeu pentru sănătatea omului. Aerul, sôrele și apa: cine se feresc de aceste daruri ale lui

„muncă, trebuie mai ales, ca acordul și armonia să facă din noi, toți un singur corp, așa precum o origine comună face din noi toți un popor unic. Fiți energici în combaterea nedreptății, fiți însă calmi pentru a dejuca calomniile. Nu uitați, că prin calomniile ați fost arătați, ca niște miserabili rebeli, răsculați pentru măcel și pradă, pe când voi ați arătat, că sunteți cetățeni pasivi, grăind în numele legii și al moralei eterne.

O așa mare mișcare însă, nu trebuie să rămână în zgomot zadarnic. Un popor când se adună, trebuie să formuleze drepturile sale. Sfatuiți-vă cu omenii în care aveți încredere pentru redactarea cererilor, ce trebuie să supuse guvernului. Astăc v'at unit pentru înfrățire, alegeți o altă dă pentru deliberație asupra actului oficial de regenerație. Până atunci fiă-care să se zetrăgă în aștinul său și să mediteze în liniște asupra gravelor cestiunilor de care depinde viitorul național.”

Bărnuț termină fixând ziua de /15 Mai pentru viitoră adunare.

(Va urma).

Mocanul la Viena.

Ună mocană s'a dusă odată,

După-cum se povestesc,

La Viena sau la Beciu

Cum îi dăc 'n mocănește;

Și venind acasă érá

Său la stână-i ajungând,

Hai mocanii toți de-odată

Împrejur-i vin de rând

Să-lă întrebe, la Viena

Ce-a făcut și ce-a vădută

Și mai cum a petrecută?

* * *

— „Hei, mēi, fost-ai tu la Beciu?”

Dăc unul, „spune-amu.”

Ér' mocanul, ce să dăc,

Dăc:

— „Ba că ghină că nu!*)

— Dar de-ai fost, atunci p'acolo

Pe la Beciu, câtă ai umblat,

Văd't-ai tu pe luminatul

Și drăguțul de 'mpărat?

Dăr' il scii cum este-amu?

— „D'apoi, ba că ghină că nu!”

*) Ba că ghină că nu.—Ba bine că nu.

— Dăr' mândruța 'mpărată

P'acolo, mēi, văd'tai tu?

— „D'apoi, ba că ghină că nu.”

* * *

— Mēi, dăr' cum o fi 'mpăratul,

Poți acum ne spune tu?

— „D'apoi, ba că ghină că nu!...”

— Hei, dăr' cum e?

— „Cum să hie!...”

„Uit'e, na! Mă ved'i pe mine?”

— Fôrte bine,

— Dăr' acesta ce-are a face?...

— „Poi dă-i pace!*)

— Dăr 'mpăratăsa cum e

Poți acum ne spune tu?...

— „D'apoi, ba că ghină că nu!...”

— Hei, dăr' cum e?

— „Cum să hie!...”

„Scii tu, pe borăsa**) mea?”

— Scimă noi, lasă, cum e ea,

Dăr' acesta ce-are a face!...

— „Foi dă-i pace!...”

Th D Speranță.

*) Poi, dă-i pace, adevă: așa e, ca mine

**) Borăsa=nevasta.

Uriășul fără inimă.

În vremile vechi trăia ună împărată care avea 7 feciori și pe feciori 'i iubia așa de tare, de credea, că fără de ei n'ar pută trăi. Dăr' acesta n'a putută ține în veci așa, căc crescând feciorii mari, le trebuia și lor să umble în lume, să se vârșescă lucrul vitejesc și în urmă să și caute fiă-care oate-o nevastă.

Cei șese feciori mai bătrâni au și pornit la drum, îmbrăcați în hainele cele mai frumoase; au încălecată caii cei mai buni și și-a luată fiă-care bani de drum câtă 'i trebuia.

Când se duse însă și cel mai tinăr la tatăl său, ca să-lă lase și pe el, împăratului îi veni greu să-lă lase și-i dăc: „Rămăi tu fiule cu mine, că frații tăi îți vor găsi și ție o nevastă, fără de a-ți mai bate și tu piciorul.” Cu acesta se mulțami cel mai tinăr și nu mai supără pe tatăl său.

Cei șese frați ajunseră pe la curțile împăraților celor mai vestiți, fură primiți pretutindenea fôrte bine, dăr' nici n'au găsită încă ceea ce căutau ei.

După multă străpăt, ajunseră în

Dumnezeu, nu p^ote gusta bucuriile și plăcerile lumii acesteia; nu, pentru-că trupul lui se slăbește și veșteșce, precum se veșteșce fl^orea, s^eu ori ce altă ființă din lume, fiă organică, ori anorganică, decă este lipsită de aceste daruri ale naturii.

Nu este greu lucru a ne convinge despre ac^esta. Priviți la ciobanii din munte; ei se hrănesc șeptemăni întregi cu bucate uscate, nu mănâncă o supă caldă și bună câtă e vara de mare, rabdă frig^u, dormă adese-ori pe petri și bolovanii, nu se bucură de cea mai mică comoditate și cu t^ote acestea sunt^u robusți la trup^u, rumeni la față și sdraveni ca nisce lei. Ce-i face să fiă așa?—De sigur^u, că numai apa și aerul cel^u prosp^et^u și curat^u al^u munților.

Boerii dela orașe, cari se hrănesc^u cu cele mai alese bucate, au tot^u ce le trebuiesc și câtă e ziua de mare petrec^u în teliu de teliu de plăceri, fără grijă și fără lipsuri, — pe lângă ciobanii noștri dela munte, în cele mai multe casuri sunt^u numai nisce umbre, ba pe cei mai mulți îi găses^ci pururea v^oetându-se când de cap^u, când de mesele, când de alte suferințe și le lipsesce acea dispoziția bună și veselă a spiritului, pe care o găses^ci pururea la ciobanul^u nostru. Și sciți de unde vine ac^esta? — Numai de aclo, că pe locuitorii dela orașe nu-i prea arde nici s^orele, nu-i prea udă nici pl^oia și nici bruma rece a dimineții nu atinge așternutul^u lor^u în veci.—Nervii în urma ac^esta li-se slăbesc^u și slăbindu-li-se nervii, li-se slăbește sănătatea, nu mai pot^u rezista diferitelor^u atacuri și schimbări ale temperaturii și de aceea iute îi dob^ora la pat^u ori ce suflare de v^oent^u.

Trebuie d^er, ca încă din frageda copilărie, mamele se pună mare grijă pe întărirea corpului copiilor lor^u. Ac^esta o vor^u put^e face cu bun^u efect^u, decă după băile calde, ce li-se dă în fiă-care și micii copii s'ar cufunda pentru vre-o 2—3 secunde într'o apă mai rece, cum ar fi una încăl^odită la s^ore, s^eu s^e-l^u spele repede cu o astfel^u de apă. Apa caldă singură molescesc^e; spălările repede cu apă rece întăresc^u și asigură o desvoltare săn^et^osă a corpului. Sensibilitatea, care va face pe copil^u să plângă la început^u, va dispăre dela sine după a treia s^eu a patra aplicare a băii reci. Ac^eastă întă-

rire oșelesce pe copii de micⁱ în potri va răcelelor^u atât de dese și a urmărilor lor^u.

Pentru omenii mari, se recomandă ca cele mai bune mijloce pentru întărirea nervilor: umblarea descultă prin ierbă verde umedă, umblarea pe pietre umede, umblarea prin zăpadă cădută de cur^end^u și în fine umblarea prin apă. Etă ce cetim^u despre aceste mijloce în „Lumea Ilustrată“ dela București:

Umblarea descultă prin ierbă verde, fiă ac^eastă ierbă umedă prin rouă, pl^oia, s^eu prin stropire cu apă, este un^u exercițiu de întărire a nervilor, pe care nu putem^u, decăt^u s^e-l^u recomandăm^u cu cea mai mare căldură tinerilor și bătrânilor, celor săn^etoși ca și celor bolnavi. Cu cât^u ierbă e mai umedă, cu cât^u se urm^eză mai mult^u exercițiul și cu cât^u se p^ote repeta mai des^u, cu atât rezultatul va fi mai bun^u. De obicei preumblarea prin ierbă trebuie să dureze dela un^u pătrar^u până la trei pătrare de c^es^u.

După terminarea exercițiului, se șterge repede ierbă s^eu nisipul de pe picioare, d^er fără să se usce pielea picioarelor și încăl^omintea uscată se trage peste picioarele umede. După umblarea prin ierbă, urm^eză apoi o plimbare cu picioarele încăl^oțate pe un^u drum^u uscat^u; plimbarea se face la început^u mai repede, apoi din ce în ce în mers^u mai normal^u și nu trebuie să trecă peste un^u pătrar^u de c^es^u. Stăruim^u să se observe bine cuvintele: „încăl^omintea uscată“; nimeni să nu tragă peste picioare ciorapi umedi, căci urmările s'ar simți numai decăt^u la cap^u și la gât^u; ac^esta n'ar însemna a clădi, ci a d^erîma. Este bine a atrage atențiunea tinerilor nesocotiți și iuți, să fiă cu băgare de s^emă și să nu-și arunce ghetele și ciorapii în ierbă umedă, ci să le țină gata la loc^u uscat^u, pentru ca picioarele umede să p^otă fi readuse repede la căldura necesară. Ac^est^u exercițiu, ca și ori ce umblare descultă, se p^ote face și când picioarele sunt^u reci.

Un^u efect^u apr^op^e egal^u cu al^u umblării prin ierbă umedă îl^u are umblarea pe pietre umede, care pentru mulți e mai comodă și mai uș^oră. Fiă-care casă s^eu căsuță are undeva, în curte, în bucătărie etc., un^u loc^u pavat^u, mai mare s^eu mai mic^u, ori-care

put^endu-se întrebuița pentru plimbarea descultă pe pietre umede. Intr'un^u loc^u mai mare, plimbarea se face de-alungul și de-a latul; în locuri mai micⁱ umblarea se face pe loc^u, adecă se schimbă picioarele ca la călcarea strugurilor. Lucrul principal este ca petrele să fiă umede și ca cineva să nu stea liniștit^u pe ele, ci să-și miște picioarele destul^u de iute. Udarea petrilor se face mai bine turnându-se apa dintr'o cană pe un^u loc^u, care se calcă apoi așa ca apa să se întindă. Decă petrele se uscă prea cur^end^u, se t^ornă apa și de dou^e și chiar de mai multe ori; în ac^est^u cas^u apa cea mai rece face cele mai bune servicii.

În casurile, în cari se întrebuiț^eză ac^est^u mijloc^u de întărire, în scop^u de vindecare, nu trebuie să se aplice mai mult^u de 3—15 minute. Ac^esta se va potri după starea în care se găsesce pacientul, adecă decă e mai tare s^eu mai slab^u, anemic etc., în deobște 3—5 minute sunt^u de ajuns^u. Ca mijloc^u de întărire pentru cei săn^etoși, exercițiul p^ote să se prelungească fără primejdiă până la 1/2 oră și mai mult^u și îl^u recomandăm^u tuturor^u cari voesc^u să începă o fortificare solidă. Nici cel^u mai slab^u și mai simțitor^u să nu se sparie de ac^est^u exercițiu.

Cine suferă de răcelă la picioare și e predispus pentru dureri de gât^u și guturaiuri, pentru urcarea sângelui la cap^u și prin urmare pentru dureri de cap^u, să aplice des^u plimbarea pe petri. Va face bine să amestece în apă, pe care o t^ornă pe jos^u, și puțin^u oțet^u.

Pentru încăl^oțare și mișcare se vor^u observa aceleași reguli ca și pentru umblarea prin ierbă umedă. Ca și ac^esta, plimbarea pe petri se p^ote face și cu picioarele reci (adecă neîncăl^oțite înainte de exercițiu.)

(Va urma.)

Ceva despre vinars^u s^eu rachi^u.

Indienii cu o miă de ani înainte de ac^esta au cunoscut^u măestria de a face din urez^u un^u fel^u de beaură spirituasă, ce se folosesce și astăzi la noi și se numesce „arac“. Medicii arabici folosiau spiritul ars^u din urez^u ca medicină, și medicii europeni dela medicii arabici au învățat^u încă în secolul al^u 12-lea a folosi vinarsul^u făcut^u din urez^u ca medicină. Pe timpul acela s'a cunoscut^u în Europa și arta destilării, cu deosebire Ita-

lieniind au înc^et^u a produce din vin^u vinars^u s^eu rachi^u în cantități mari, și în scurt^u timp^u vinarsul^u încep^u să aibă trecere nu numai ca un^u medicament^u iritator^u, în într^egă Europa, ci era socotit^u ca un^u mijloc^u de îngrijire în contra ori căror^u b^ole lipiciose. Pe la anul^u 1450 vinarsul^u în Germania se folosia nu numai ca medicină, ci și ca beaură îmb^etătoare și se vindea chiar și în unele cărciume.

După ce a început^u a se înrădăcina vinarsul^u în Europa, i se atribuiau fel^u de fel^u de puteri n^esdravene și lumea nepricepută credea, că prin folosirea lui, omul^u își p^ote lungi viața, de aceea se numea și „*aqua vitae*“ („apa vieții“), deși numele „vinars^u“ era destul^u de potrivit^u, căci cel^u puțin^u în Europa, el^u se fabrica din vin^u. În cărți și poezii se laudau efectele lui „strălucit^ore“ și folosirea lui se recomanda. Un^u anumiț doctor^u Michl Schrick a scris^u încă la anul^u 1484 o carte, care se tipări la Augsburg și în care se recomanda vinarsul^u ca o medicină admirabilă. Cine bea vinars^u în t^otă ziua — ținea el^u — rămâne mult^u timp^u tiner^u și frumos^u, și deodată încep^u t^ote femeile și fetele a bea rachi^u, căci t^ote voiau să rămână tinere și frumoșe. Și mai departe același doctor^u ținea: „Cine bea în t^ote diminețile o jumătate lingură de vinars^u, acela nu se bolnăvesce nic^u-odată.“

După astfel^u de recomandări nu-i nici o mirare, că micⁱ și mare s'au apucat^u la sticla cu vinarsul^u, numai ca „s^e-și lungescă zilele.“ După ce s'au obișnuit^u apoi cu ac^eastă beaură, cei mai mulți s'au abătut^u dela regula de a bea în t^otă dimineța câte-o jumătate de lingură de vinars^u și au început^u la ulcic^u, cu care beau nu numai dimineța, ci și peste t^otă ziua, așa că rachiul^u făcut^u din vin^u nu mai era de ajuns^u și încă pe la finea secolului al^u 15-lea au început^u a-l^u face diu bucate.

De atunci atăta vinars^u se consumă, încăt^u numai în Anglia se plătesc dare de rachi^u 65 milioane florin, și în într^egă Europa se folosesc^u pentru facerea vinarsului 80 de milioane m^oji de bucate și cartofi. Ac^eastă masă de bucate ar ajunge pentru 12—13 milioane de omeni ca hrană.

Folosirea rachiului în măsură mare produce iritațiuni înfocate în sânge și în sistemul nervos și încă cu 200 de ani înainte s'a aflat^u, că în vinars^u, decă se folosesce peste măsură, este venin^u, care lucră într'un^u mod^u ruinător^u asupra corpului omensc^u, ba p^ote pricinii chiar și m^orte. I. C.

P O V E Ţ E.

Ca pahar^ule să nu crepe de căldură să proced^eză în modul^u următor^u: Paharul^u se pune într'un^u vas^u plin^u cu apă rece, pe care apoi îl^u încăl^ozim^u până ce apa ferbe; atunci turnăm^u puțin^u sare în apa

rat^u, „atunci nu-i de mers^u mai departe, d^er ce să facem^u ca să putem^u sc^opa măcar^u noi de aici?“ — „Mergi fără frică în curte“, țise lupul^u; „acolo vei înt^elni o crăiș^oră, aceea îți va spune ce e de făcut^u“. Crăiș^oorul^u, fără de a se gândi mult^u, intră în curte, d^er nicăiri nu vedea și nici nu au^oia nimic^u. Deschise o ușă și intrănd^u înăuntru, numai etă că vede o drăguță de femeie, de gândeai să te tot^u iuți. Era tocmai crăiș^ora, despre care-i spusese lupul^u.

„Dumnezeu fiă cu tine!“ țise ea, îndată ce-l^u văd^u. „D^er cum ai ajuns^u tu aici?“ — „F^orte uș^oră“, țise el^u, „nimeni nu mi-a stat^u în cale“. — „Trebuie să mori“, i țise crăiș^ora, „îndată ce te va ved^e uriașul^u, căci pe el^u nu-l^u p^ote birui nimeni, deorece n'are inimă în trup^u“. — „Asta e destul^u de rău“, țise crăiș^oorul^u, d^er de cercat^u totuși voi^u cerca să mă lupt^u cu el^u, pentru că a sc^opa frații mei de sub blăst^emul^u lui și a te câștiga pe tine pentru mine, ac^esta e datoria mea, numai pentru aceea am și venit^u aici.“

Abia sc^opa vorba din gură și etă să se au^oiră nisce pași grei și îndesați,

semn^u că vine uriașul^u. — „Ascunde-te iute sub pat^u“, țise crăiș^ora, „și nu mișca, d^er bagă de s^emă la t^ote ce va r^esponde uriașul^u, și la tot^u ce l^u voi^u întreba eu.“

Crăiș^oorul^u făcuse ce i porunci fata. După-ce se puse uriașul^u să ședă, numai decăt^u băgă de s^emă că s'a întâmplat^u ceva și de aceea țise: „Aici mir^osă a om^u pământ^uten^u; cine e în curtea mea?“ Ea i-a țis^u: „Nu de mult^u sburase o pasere peste șură cu un^u os^u, pe care îl^u lăsa jos^u și măcar^u că am alungat^u o îndată, totuși a rămas^u mirosul^u în casă.“

Uriașul^u se mulțumi cu r^esponsul^u și nu mai țise nimic^u. Crăiș^ora încep^u atunci a-i vorbi așa: „Ascultă, dragul^u meu, eu am ceva la inimă“. — „Ce ai, dragă?“ întrebă uriașul^u. Ea r^esponse: „Vr^eu să știu, unde se află inima ta? Bine știu, că tu ac^esta nu mi-i spuni-o, d^er nu fii m^onios^u, că te-am întreb^o“. — „Inima mea se află sub pragul^u ușii“, r^esponse uriașul^u și apoi ostenit^u adormi îndată și nu se mai deșteptă până dimineța. Crăiș^oorul^u au^oise de sub pat^u tot^u ce vorbise uriașul^u și își gândi:

„Decă se află inima lui sub pragul^u ușei, vom^u găsi-o noi.“

Des^u de dimineța se sc^olă uriașul^u și se duce în pădure. Îndată încep^u crăiș^oorul^u și crăiș^ora să caute sub pragul^u ușii, d^er inima n'a fost^u acolo.

Crăiș^ora a văd^ut^u, că uriașul^u a înșelat^u o, d^er pentru aceea nu s'a arătat^u de loc^u m^oniosă, ci dimpotrivă, acoperi ușa cu florile cele mai frumoșe din grădină, presără și pe pragul^u ușii frunze și flori, și îngrij^ui, ca să nu cunoscă uriașul^u, că a umblat^u cineva la ușa.

Când veni uriașul^u s^era acasă, se ascunse crăiș^oorul^u éraš^u sub pat^u. „Aici mir^osă éraš^u a om^u“, țise uriașul^u intrând^u în casă. — „Corbii au cuiburi pe șură și du^o puiilor^u oșe!“ țise fata, éraš^u uriașul^u tăc^u și numai atăta mai întrebă, că pentru-ce a pus^u flori la ușa și ce însemnăză florile acelea. Atunci r^esponse fata: „pentru-că se află inima ta sub prag, io am presărat^u flori și am împodobit^u ușa!“ — „Pagubă că ai perdut^u timpul^u înzad^uar^u, căci inima mea nu se află acolo“, r^esponse uriașul^u.

După ce m^oncă și beu bine, se desbrăcă de hainele cele grele și apoi

își puse capul^u să se odihnescă în p^olă la ea. Atunci fata încep^u éraš^u ca er^u: „Ascultă, dragul^u meu, încă tot^u am ceva greu la inimă, d^er tu fi bun^u și nu te m^onia de^oă îți voi^u spune.“ Uriașul^u o întrebă, că ce are, éraš^u ea țise: „Cum ași fi de odihnită, decă așa și unde se află ascunsă inima ta!?“ — „Tu ești copilă bună“, țise uriașul^u, „și pentru aceea îți voi^u și spane, unde se află inima mea, etă acolo, în ferăsta din zid^u“. — „Decă e așa“, își gândi cel^u de sub pat^u, „atunci o vom^u găsi noi.“

Uriașul^u adormi și după ce se deșteptă în cealaltă dimineța, se duse éraš^u în pădure. Crăiș^oorul^u și fata încep^u éraš^u să caute, d^er nici în ferăsta din zid^u nu găsiră inima uriașului.

„Nu face nimic^u“, țise crăiș^ora, „și acum ne-a înșelat^u, d^er trebuie să mai probăm^u odată“. După aceea împodobi și ferăstra cu florile cele mai frumoșe.

După-ce veni uriașul^u s^era acasă, strimbă odată din nas^u și vorba cea dintăiu i-a fost^u: „Aci mir^osă a carne de om^u!“ Crăiș^ora r^esponse: „Corbii s'au lăsat^u jos^u în grădina noastră și au tot^u m^oncat^u de noi.“

care clocotesc și o lăsăm să mai fiarbă cam un pătrar de oră. Lăsăm apoi apa să se răcească încet. Un pahar cu care facem astfel, nu va mai crepa niciodată la schimbările de temperatură. Totuși acest mijloc se poate întrebuința și la vasele de porțelan etc.

*

Delăturarea petelor de petrol de pe podinzi. Petele ce se nasc din petrolul vărsat pe podinzi se pot delătura în mai multe moduri. Putem adevărat să mestecăm lut alburiu și uscat, cu apă fierbinte, până ce se face un fel de ciruială cu care apoi frecăm bine podinile în locurile unde se află pete de petrol. Ca lutul să aibă și mai mare efect, vărsăm peste el oțet. După ce ciruiala s'a uscat, ca o crustă, pe locul cu pata, o radem frumos cu cuțitul, ori cu altă sculă și apoi locul petei îl spălăm cu apă cu săpun. Un alt mod de înlăturare a petelor este, decât luăm 3 părți de lut prăfosit și o parte de natriu de acid carbonic; materiile acestea le mestecăm cu apă, facem din ele un fel de ciruială și o folosim în modul arătat mai sus. A treia modalitate se face, decât mestecăm magnezia arsă cu bensin, er cu substanța primită frecăm podinile cu pete. După ce bensinul a evaporat, radem crusta de lut, ce-a rămas pe pată. Un alt patru mod și mai simplu este, că punem de-asupra petei de petrol o hârtie sbeutoare, pe care o călcăm cu fierul de aspritu rufe, până ce petele de petrol sunt supte de hârtia sbeutoare.

Starea sămănăturilor.

Starea sămănăturilor din 15-28 Mai, după rapoartele sosite la ministrul de agricultură, este următoarea:

Timpul schimbăcios și cam rece dela primul până la al doilea pătrar al lui Mai a fost urmat de zile căldurose. Schimbarea acesta a pricinuit îmbunătățiri în sămănături pe multe locuri, der în unele părți lipsind ploia au stagnat în dezvoltarea lor. Pe unde a plouat sămănăturile de toamnă sunt destul de frumoase. A stricată însă pe ici, coala noaptele reci și zilele negurose, ba chiar și grindina.

În grâne face pagubă rugina, ersăcarea a suferit în calitate prin ploile reci de mai înainte. Grânele, în general, sunt de calitate mijlocie Rapița de

tômnă însă e foarte slabă. În năp a pricinuit mari stricături viermii Mai rău decât toate acestea stau viile, cari în primăveră au suferit, pe unele locuri, pagubă însemnate din cauza timpului nefavorabil. Pomele stau și mai rău. De mulți ani nu s'a pomenit, ca omida să fi stricată așa de mult pomilor, ca în anul acesta. Sunt ținuturi, unde omida n'a pustiit numai florea, ci a ros și chiar și frunzele în dezvoltare, așa că pomii prezintă o față ca de toamnă, palidă și roșatică.

În Austria sămănăturile erau într-o stare foarte rea în Aprilie, în Mai însă s'au mai îndreptat. Acolo, starea sămănăturilor de toamnă e foarte diferită, după diversitatea ținuturilor. Grâuul crește frumos în unele părți, der napii de zahăr și cartofii stau foarte rău.

În România, starea sămănăturilor, în urma timpului favorabil din urmă, este în bucurătoare. Atât grâuul, cât și păpușorul se dezvoltă tare și promita o recoltă mai bogată ca din anul trecut.

În Bulgaria și Rumelia orientală sămănăturile atât cele de toamnă, cât și cele de primăveră stau foarte bine. Asemenea în Spania și Elveția.

În Egipt deja s'a început seceritul; cantitatea e mulțumitoare, calitatea însă nu.

DIN TRAIȘTA CU MINCIUNILE.

Țiganul și ciobanul.

Un Faraon unde mergea elu cole țanțșu pe dârloga lui de cal printr-o pădure! Unde nu mi-se fălea elu cătră purdeii lui, că elu pe sunetul armelor, pe trapetulu calului ar pute fi măcar un împărat de hăia mai mic!

— „Ba nu, dado!“ duse Ripa, „că la împăratul hălu micu îi poruncesce împăratul hălu mare.“

„Drept ai, mo Ripa!“ răspuse Faraonul; „der sci, că și la împăratul hălu mare îi poruncesce jupăbul Harhanghelu?“ Mai bine aș vré să fiu oțir de Harhanghelu.“

Un cioban sdravăn de coala din tufe aușise pe Faraonul când s'a făcut „Sfântu“, și unde nu se trage elu coala tiptil-tiptil prin tufe înaintea lui; și unde nu începe a se vâeta, că de atâția și de atâția ani nu mai vede rașele sôrelui; că acum simte, că se apropia de elu un om al lui Dumneșu, un „sfântu“, și de aceea se rogă, să-i dea pèrul să se ștergă pe la ochi, dór îi va da Dumneșu erăși vederea.

Faraonul, aușind acestea, se plăcă coala țanțșu de călare și-i întinde un pèru lungu ciobanului dicend: „nó, órvo, șterge-te!“

Atâta i-a trebuitu hoțului de cioban, să se vedă cu mâinile în chica cea lungă a Faraonului! După ce l'a prins, apoi ține-te drace! Atâta l'a mai tras, atâta l'a mai împins și trătitu pe bietul Faraon, er acesta cu purdeii lui atâtea: „aoleo și vai și vai“ au mai strigat, de gândeai, că nu alta, der chiar pere lumea.

După ce s'a ostenit, ciobanul ilu face în urmă scăpatu. Faraonului nu i a mai venit să se uite multu înderătu, ci raita la fugă cu purdei cu totu, de gândeai că stă să mănânce pământu, așa mergea.

Un Romănu se întâlnește mai la vale cu elu și-lu intrăba, de ce fugă așa tare, că dór nu vinu acum Tatarii?

— „Ce Tatari, mēi Romănicu!? Uite coi!, la cea coaită stētea o órvă stărcită, nu sciu órvă-i, ori se face, der de pèru mē scia trage!“

— x —

Țiganul cu óia.

Cum s'a întemplat, cum nu, destul că un bietu Haraminu se lipise și elu odată de o óie din turma unui cioban, pe carea voia să o mănânce în pădure.

Unu posnașu de Romănu ilu vede, se ia tiptul după elu și tocmai când se s'apuce Cioroiulu de mănăcare, începe cu un drăguț de ciomagă a bubui la trunchiulu unui copacu și striga cătu ilu lua gura: „Nu mai da, drăguțu ciobane, nu mai da, n'am furatú io óia, ci uite, Faraonul ale din tufe!“

Țigaulu cătu ce aude, nu se mai gândesce la óia, ci în ruptulu capului o tulesce d'avale.

Când tocmai eșia din pădure, é a că întēnesce unu altu Romănu.

— „Mēi Țigane“ — i dișe acesta — „Iemne uscate n'ai vèduțu pe unde ai trecut?“

— „Nici verđi drăguțu, de cum uscate! Sară-i ochii cui a vèduțu!“ răspuse Cioroiulu abia gâfăind.

I. G. u.

MULTE ȘI DE TOATE.

Căți ómeni sunt pe pământu?

După cele din urmă statistice, în Europa sunt 357.379.000 locuitori; în Asia 852.954.000, în Africa 163.953.000, în America 121.713.000, în Australia 3.230.000, în Insulele Pacific 7.420.000 în R giunle polare 80.000. În total ómenirea de peste totu pământul se urcă la cifra de 1 miliardu și 480 milioane. Incătu privesce desimea ómenirei, ea este deosebită în diferite continente, ținend so cotelă de întinderea acestora. Acestă desime, în Europa este îndoită decât cea din Asia; er acesta este întreit decât cea din Africa. Acestă desime, socotită în deosebite țeri, este: cea mai mare în Belgia, apoi în Olanda, după

care vine în Englitera și după acesta Franca.

*

Varietate științifică.

Invetații așa numiți geologi au aflat, că totu la 10,500 ani, vine din nou pe pământul nostru câte-unu periodu de catastrofe de ghiată și potopu de apă, când în urma ruperilor de nori o parte a pământului se cufundă sub apă. Asta o dovedesce și diluviulu. Cea mai de aproape catastrofă se pôte aștepta pe la anii 6400, fiind-că cel din urmă diluviu, după cronologia noastră, a fost înainte de asta cu 4000 de ani, ceea ce dealtmintrelea se pôte sci și din tradițiune. Cea mai mare dovadă pentru această surtu de altfel și tradițiile Tatarilor, Indienilor, ba chiar și a semințiilor sêlbatice din America, der mai ales istoria Egiptenilor și a Chinesilor, care ne duce în timpurile vechi cu 4000 de ani înainte de Christos. Aci însă deodată ne lasă în întunerec, ceea ce este cu atât mai surprindetoru cu câtu istoria loru originară din acele timpuri ne arată, că numitele popore au avut o cultură înaintată încă cu mii de ani înainte de aceea. În urma acesta e aproape sigur, că evenimentele au fost întrerupte printr-o catastrofă elementară, ce a venit pe pământu, și care a nimicitu ori ce cultură esistentă mai înainte; și catastrofa acesta n'a putut fi altceva decât diluviulu, dinaintea căruia ómenii s'au refugiatu pe cele mai înalte vèrfuri de munți, de unde, după cum istorice se constată, s'au scoborit érași la șesuri și vai îndată ce apa a scăduțu, continuând cultura nimicită.

Calendarul săptămânei.

1892	Dum.	Luni.	Marți.	Miercuri.	Joi.	Vineri.	Sâmb.	Calendarul Italian		Calendarul Gregorian		Sorele
								St. Rosali	Lunna Rosal.	Rosali	Lunna Ros.	
		24	25	26	27	28	29	5	6	7	8	4
								6	7	8	9	4
								7	8	9	10	4
								8	9	10	11	4
								9	10	11		4
								10	11			4
								11				4

urmă la o curte minunată, în care ședea un împărat, și împăratul acesta pe lângă comorile lui neprețuite, mai avea și șese fete foarte frumoase, precum n'au mai vèduțu ei până atunci. Fără multă vorbă, ei și peșescu fetele și fiă care căpèta învoala unei fete.

Feciorii s'au bucurat foarte, vedenduse fiă-care cu nevastă și în bucuria lor nu se putură stăpâni și hotărira să plece îndată la tatăl lor cu nevestele dimpreună, fără a se mai gândi la frațele lor cel mai micu. Mergend ei spre casă, rătăciră drumulu și numai se pomeniră dimpreună cu nevestele lor la unu delu, care era încunjurat de nisce hârtópe de țise ridica pèrul când le vedeai, er pe vèrfulu delului se afla o curte mare, în care locuia unu oriașu. Uriașulu acesta pe care cum ilu prindea în calea aceea, ilu făcea stanu de pètră.

Nu apucară să fugă frații și i ajunse și pe ei năpastea. Uriașulu îi făcu stan de pètră pe toți șese dimpreună cu nevestele lor. Inzadar îi totu aștepta tatăl lor, căci ei nu se mai întórseră. Dela o vreme nu s'a putut răbda

acasă și se duse la tatăl sêu și i dișe: „Tată, lasă să mē ducă să cautu frații; pôte voi isbuti să-i găsescu și pe ei și să găsescu și pentru mine o mirésă.“

Tatăl sêu ilu sfătu să rămână acasă, că se temea nu cumva să nu se mai întórcă nici elu și atunci ce să facă bietulu împăratu numai singuru! Der feciorul nu mai înceta de a ruga pe tatăl sêu ca să lu lase; în totă ziua ilu ruga, până în cele din urmă nu mai avea tatăl sêu încătrău și trebui să-lu lase să se ducă și elu.

Der pentru elu nu rămase altu cal, numai o mârțogă slabă, pentru-că caii cei mai buni îi luase frații ceialalți. După ce mângăia pe tatăl sêu cu vorbe blânde și după ce își luase rămasu bunu dela toți, porni și elu în lume.

Nu a mersu multu și étă dă de unu corbu cu aripile plecate, care de fôme și ostentă nu se mai putea mișca din locul, în care se afla. Corbul se rugă de crășor să lu scape de mórte, că și elu îi va ajuta când va fi în vre-unu necazu. — „Chiar tu oș-mi ajuti, amăritule?“ — își dișe crășorul în gândulu

de mórte, voi împărți ce am cu tine.“ Dicend acestea, deschise străța și-i dete corbului de mănăcare.

După ce mai merse cătăva vreme, ajunse la o apă, pe alu căreia țermu se afla pe uscatu unu pesce foarte frumos, care cu tôte silințele lui, nu mai putea ajunge în apă. „Fii bunu ajută-mi să ajungă érași în apă“, dișe pescele, „că și eu ți-oiu ajuta când vei fi în necazu.“ — „Ajutorulu tēu încă imi va folosi multu!“ dișe crășorul în batjocură, „der ca să mori, încă nu te voi lăsa!“ Elu luă apoi pescele și-lu băgă în apă.

Merse mai departe. Acum întelni unu lupu în cale, care nu putea da nici unu pasu înainte fiindu foarte flămend. „Ascultă, crășorule“, dișe lupulu, „da-mi calulu tēu să-lu mănăncu, că și așa acela nu te va mai purta multu. Eu am o fôme de o miă de anu și decât vreme de unu ceas nu voi mână, trebuie să moru.“ — „Decă ai putut sta o miă de anu fără mănăcare“, dișe crășorul, „atunci poți să mai stai vre-o doi, până va veni pe calea asta vre-unulu mai bogat ca mine. Calulu meu nu e bucată grasă,

cum să mē potu duce mai departe fără elu?“ — „Der tu trebuie să-mi ajuti“, dișe lupulu, „căci și eu îți voi ajuta când vei fi în necazu. De drum nu avé nici o grijă, că io te voi duce pe spinarea mea, numai trebuie mai înteu să mē saturu.“ — „Decă nu se pôte alt felu“, dișe prințul, „fiă cum dic tu.“

Crășorul își dete calulu lupului celui flămend. Lupulu ilu mănă totu câtu putu de iute și după ce mănă, i puse crășorul zăbalele în gură și se puse călare pe spinarea lui.

Acum se veđi cum mai mergeau de iute! Părea că sbóra peste deluri și vai, așa mergeau de iute. Lupulu după ce mănă calulu, se făcu mai tare ca ceialalți lupi și mai iute decât calulu cel mai bunu. Așa iute n'a mai drumărit crășorul nici-odată.

După ce merseră ei cale multă, dișe lupulu cătră crășor: „Veđi tu, crășorule, acea curte de colo? — Acea este curtea uriașului și cei șese stan de pètră sunt frații tēi, er ceialalți șese stan de pètră sunt miresele lor; pe toți i-a făcutu uriașulu stan de pètră.“

Bursa din București din 1 Iunie n.

Table with columns: Valori, Cump. (buy), Vinde (sell). Lists various financial instruments like bonds, bank shares, and interest rates.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 1 Iunie n. 1892.

Table with columns: Săminte (seed), Calitatea per Hect (quality per hectare), Pretul per 100 chilgr. (price per 100 kg). Lists various types of grain and their prices.

Table with columns: Productediv. (product division), Soia (oil), Cursul (rate), dela (from), până (to). Lists various oils and their market rates.

Cursul losurilor private din 1 Iunie n.

Table with columns: Cump. (buy), Vinde (sell). Lists private exchange rates for various locations and currencies.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

din 27 Mai 1892.

Table with columns: Măsură sau greutatea (measure or weight), Calitatea (quality), Valuta austriacă (Austrian currency), fl. (florin), cr. (craion). Lists prices for various grains and other goods.

Advertisement for ZACHERLIN. Includes a large illustration of a woman in a shop, a central headline 'Precauțiune la cumpărarea de ZACHERLIN.', and text describing the product's benefits against insects. Lists agents in Brașov and Făgăraș.

Tergul de rimători din Steinbruch. La 23 Mai n. starea rimătorilor a fost de 150,491 capete, la 24 Mai au intrat 3172 capete și au ieșit 1603 rămânând la 25 Mai un număr de 152,061 capete. — Se notează: marfa ungară veche, grea dela 45— până la 46— cr. marfa ungară tineră grea dela — cr. până la 47 cr., de mijlocu dela 46 cr. până la 47 cr. — ușoră dela 47— cr. până la 48— cr. — Marfa țărănească grea dela 45 până la 46 cr. — de mijlocu dela 46 — cr. până la 47 — cr. ușoră dela 47— cr. până la 48— cr. — Marfa de România Békony de grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocu grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușoră dela — cr. până la — cr. transito dto țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocu dela — cr. până la — cr. Marfa sârbăscă grea dela 46 1/2—47 cr. transito, mijlocu grea dela 46 1/2—47 cr. transito ușoră de la — 47 — cr. Porc îngrășat de unu anu dela — cr. până la — cr., îngrășat cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășat cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Table titled 'Cursul pieței Brașov' (Market rate Brașov) with columns: Valuta austriacă (Austrian currency), fl. (florin), cr. (craion). Lists exchange rates for various currencies and goods.

— „Se pôte“, dișe uriașul, „dér ce însemnăză florile și cununile dela feresta aceea?“ Craișora răspunde: „Acesta am făcut-o pentru cinstea inimii tale.“ Uriașului i-a părut bine și i-a dișu: „Tu, nebună, cum poți tu crede, că inima mea se află ascunsă în feresta aceea? Unde e inima mea, acolo nu poți tu merge nici-odată!“ Atunci îl rugă ea cu lacrimile în ochi să-i spună odată drept, deorece ea îl iubesc peste măsură și nu va spune la nimenea. Cu acesta înșelă pe uriaș și lă făcu să-i spună adevărul. Elu început așa: „Dепarte, departe de aici, în mijlocul mării, se află unu petecă de pământ; pe acel petecă de pământ se află o biserică veche și în biserică cea veche este o fântână afundă și în fântână înotă o rață sălbatică; rața cea sălbatică are unu ou alb și chiar în oulă acela se află inima mea.“ După acestea uriașul adormi îndată și nu se mai deșteptă până în cealaltă dimineață. Atunci apoi se sculă și se duse la obiceiul lui érași în pădure. Acum nu mai rămase nici craișorul

aici, ci după ce au dișe unde se află inima uriașului, își luă rămasă bună dela craișora și-i dișe, să nu fie supărată, că câtă de curându se voră vedé érași. Când eși craișorul din curtea Uriașului lupulă îl aștepta la portă gata spre a-lu duce unde dorea elu. Lupulă era năsdăravan și scia totă ce s'a întâmplat în curtea uriașului. Indată ce s'a pus craișorul pe spinarea lui, lupulă o luă la fugă. Așa mergeau de iute, de gândea că sboră. Când au ajuns la mare, craișorul singur n'ar fi putut trece, dér lupulă îi dișe să nu se témă, ci să se țină numai strinsă de elu, apoi sări în apă și înotă spre peteculă de pământ, la care doria să ajungă. Indată ce ajuns craișorul aci, găsi și biserică cea veche, numai câtă că biserică era încuiată și cheia era susă pe vârfulă turnului. Tocmai când craișorul era mai necăjită, numai étă că se ivesce corbulă cela, pe care craișorulă îl scapă de mórte. Corbulă sbură în vârfulă turnului și-i aduse cheia. Acum craișorulă descuiă biserică, intră în ea și găsi tóte tocmai așa, cum

dișe uriașul. În biserică era adevă fântăna cea afundă și în ea rața cea sălbatică. Craișorulă chiamă rața la sine și acesta veni aprópe de marginea fântăni, până puse mâna pe ea; dér când o ridică din apă, ea scapă oulă, care se duse până în fundulă fântănei. Acum érași se necăji craișorulă și nu scia ce să începă, când étă se arată pescele, pe carele îl scapase de mórte și sta numai gata să-i implinescă porunca. Câtă aúdi pescele, că e necăjită craișorulă, se și băgă în fântână și-i aduse oulă. Acum avea craișorulă oulă în mâna lui, îl totă sucea în tóte părțile, dér nu scia ce să facă cu elu. „Stringe de elu“, îi dișe lupulă, „și se face totă ce vréi.“ Craișorulă făcu așa dér abia a începută a-lu stringe și uriașulă era lângă elu și striga: „vai, vai, vai, că moră!“ „Apasă numai tare“, dișe lupulă din nou și apăsându elu mai tare, începă uriașulă a striga și mai tare și se ruga de craișoră, să-i cruțe viață, că-i va face totă ce va cere, numai să nu i rupă inima în două. că atunci e mórto. „Fia așa“, dișe craișorulă, „dér numai decă vei învia pe cei șese frați ai mei dimpreună cu nevestele lor.“

Uriașulă îndată făcu stani aceia de petró érași în ómeni cum au fostă mai înainte. Dér când s'au făcută stani de petró érași în ómeni, craișorulă mai strinse odată oulă. Elu n'a voit să omóre pe uriaș, ci numai să lă pedepesescă pentru fărădelegile lui, dér din întâmplare se sparse oulă și uriașulă muri îndată. Acum se întórse craișorulă de-adreptulă la curtea uriașului și află acolo pe frații săi dimpreună cu miresele lor. Craișora, care până acum a fostă ținută închisă, prin mórtea uriașului a apucată érași la slobozenia. și numai decătu s'a făcută mirésa craișorulă, care a scapat'ó. Acum fía care avea nevastă. Se gătiră de cale și mersera la tatălă lor, care nu mai putea de bucuria, vedându feciorii lui cei 7 érași sănătoși pe lângă elu, și dimpreună cu ei pe cele șapte nurori, totă fete de împărați. Dintre tóte, cea mai frumoasă era mirésa craișorulă celui mai tineră, care la masă a și ședută tocmai lângă împăratulă. Apoi se țină unu ospétă, cum nu s'a mai pomenit. Băutura, joculă și veselie au ținută multe luni, seplemâni și zile, și decă nu s'a sfărșită, și adă se mai veselesou. Tradusă de: Dimitrie Mandea.

Noiloră abonenți le facem cunoscută, că numeră disponibilă din luna lui Ianuarie nu mai avem. Administrațiunea.

Seiden-Grenadines, schwarz und farbig (auch alle Lichtfarben) 95 kr. bis fl. 9.25 p. Met. (in 18 Qual. ca 200 Dessiuns) versendet robenweife porto- und zollfrei die Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer, Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Nr. 7369/892.

857,2—1

APELŪ!

Din incidentul festivității jubileului de 25 de ani a încoronării Majestății Sale ces. și reg. Franciscu Iosif I de Rege Apostolic al Ungariei, carea se va ține în 8 Iunie a. c. st. n. și ca semn de supunere și lealitate față de preabunul nostru Domn și rege, precum și ca dovadă cumcă și acest oraș participă la acest act sărbătoresc serbat de întreaga noastră patriă, — se recercă prin această toți cetățanii acestui oraș, ca în sera de 7 Iunie a. c. să-și ilumineze și în ziua inbilară de 8 Iunie a. c. să-și decoreze în mod sărbătoresc casele lor.

Ramurile de brad și molif, ce se recer pentru această decorațiune, se dau din partea comunei orașenesci fără vr'o desdănnare.

Brașov, 31 Maiu 1892.

Magistratul orașenesc.

Cursul la bursa din Viena

din 3 Iunie a. c. 1892

Benta de aur 4%	110.65
Benta de hartiă 5%	100.66
Imprumutul căilor ferate ungare aur	119.70
dto argintă	99.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [1-ma emisiune]	17.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [3-a emisiune]	—
Bonuri rurale-ungare	94.20
Bonuri croato-slavone	—
Despăgubirea pentru dijma de vin unguresc	95.—
Imprumutul cu premiul unguresc	143.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	135.90
Benta de hartiă austriacă	95.80
Benta de argintă austriacă	95.45
Benta de aur austriacă	113.15
Losuri din 1860	141.80
Acțiunile băncii austro-ungare	997.—
Acțiunile băncii de credit austr	363.25
Acțiunile băncii de credit ungar.	322.50
Salbeni împărătesci	43
Napoleon-d'ori	5.48 1/2
Mărci 100 imp. germane	58.50
Londra 10 Livres sterlinge	119.25

Licitatiune prin ofertă.

In urma decisiunii Comitetului creditorilor firmei falite **K. Herz & Sohn** în Preșmeru (Trazsmár) prin acesta se face cunoscut, precum că întregul **depozit de mărfuri**, împreună cu mobilierul prăvăliei numitei masse concursuale, aflătoare în comuna Preșmeru, precum: **mărfuri de băcănie, ferărie, sticlărie, porcelane, pânzărie, mărfuri mărunte și diferite**, va să dică obiectele însemnate în inventarul concursual sub Nrii cur. 50—366, 368—374, 376—1739, 1741—1788 și 1847—1947 în valoare de 4814 fl. 30 cr. se vëndu în totalu din mână liberă.

Se provocă deci doritorii de a cumpăra, să binevoiască a înainta ofertele lor în scris, sigilate și provădute cu un vadium de 10% a valorii, adică cu 481 fl. 43 cr. până în ziua de 15 Iunie a. c. după am. la 5 ore d-lui avocat **Iosif Pușcariu** în Brașov, ca președinte al Comitetului. Ofertele, ce voru sosi mai târziu nu se voru considera.

Ofertele trebuie subscrise cu declarațiune: că oferentul cunoșce condițiunile împărțășite prin această publicațiune și se supune lor.

Comitetul va decide asupra ofertelor întrate cel mult până în 16 Iunie, reținându-și dreptul de a refusa unul sau altu ofertu, sau toate. Sub valoarea prețuită, obiectele nu se voru vinde.

Vadiile ofertelor respinse se voru înapoia, vadiul celui primitu însă se va socoti în prețul cumpărării.

Cumpărătorul e obligatu, după încunoscintarea sa în timp de 48 ore a veni la Brașov și pe lângă plătire în bani gata, a lua în primire în Preșmeru dela subscrisul curatoru concursualu obiectele cumpărate; altfelu își va perde vadiul, și obiectele vëndute se voru da din nou vëndării pe risicul cumpărătorului.

Comitetul nu răspunde în privința calității, sau a oreșicăror defecte ale obiectelor.

Pentru vederea depositului de mărfuri și a inventarului, doritorii de a cumpăra, să se adreseze la subsemnatul curatoru concursualu avocat **Dr. Frederic Phleps** în Brașov.

Brașov, in 28 Maiu 1892.

DR. FREDERIC PHELEPS

curatoru alu massei concursuale.

858,3—1

SOCIETATE PENTRU ASIGURAREA VIETII
dela LIPSCA
intemeiată pe reciprocitate

Starea asigurărilor:
la finea 1891
358 milioane de mărci.
Averea la finea 1891
94 milioane de mărci.
Suma de asigurare plătită până la finea 1891
66 mil. mărci.

1830.

Asigurații au primitu în terminu mediu

Dividendă anuală

plătită
1880—89: 41%
1890—92: 42%
după premia anuală ordinară.

Neatacabilitatea pe 5 ani, a polițelor.

Tote escedentele

se împartu între asigurați.

Hans Eder

și

Eduard Schmidt

Representanți

in

Brașov:

459,5—1

APA MINERALĂ
ERDÖVIDÉK-BAROSS

aprobată prin înaltul decretu ministerialu Nr. 88783 din 6/12 1891

Sursa Erdövidék—Baross, este de număratu între cele mai curate ape minerale alcaline, feruginose și acido-carbonice. Grațiă acestei compoziții chimice și a gustului său plăcut, această apă, amestecată cu vinu, este o băutură plăcută și recoritore la masă și în timp de epidemie, o escelentă băutură igienică menită a înlocui apa de beutu.

Apa minerală Erdövidék-Baross este recunoscută ca una ce măreșce poța de mănare, activează digestiunea, este de o eficacitate incomparabilă în afecțiunile stomachului și rinichilor și influințază în modu satisfăcătoru asupra regulatei funcționării a organelor urinare.

Persoanele anemice și în stare de slăbiciune găsesc în această apă unu forniant excelentu din cauza ferului ce conține.

În afecțiunile căilor respirătore, reumatismu muscularu și în diferite stări de slăbiciune a nervilor, întrebuițarea ei este însoțită de rezultate eclatante.

Amestecată cu sucu de lămâia seu siropu de smeură, ea este recomandabilă ca o escelentă limonadă gustosă, recoritore și igienică.

Apa Baross unica perlă „ERDÖVIDÉK“ în Transilvania este de găstă la băcănia lui **CAROLŪ IRK**, str. Porții Nr. 65.

Prețulu unei sticle de 1 litru, 6 cr.

Cumpărătorilor en-gros se acordă rabat.

856,10—3

Mostre atrăgătore pentru mușterii privați gratis și franco. Caiete cu mostre pentru croitorii nefrancate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și Dosking pentru onoratu cleru, stofe prescrise pentru uniformele funcționarilor c. r. asemenea pentru veterani, pompieri, gimnastici, livree-uri, postavuri pentru biliarde și mese de jocu, lozen obiciniutu și impermeabilu pentru rocuri de vëndătore, stofe de spălatu, pleduri de voiaju dela fl. 4—14 etc.

Cine voiesce a cumpăra postavuri eftine, solide, trainice, din lână curată, ér nu sdrențe eftine, pe cari le vînde fiă-care negustorașu în Hof, și nu suntu vrednice nici cătu costulu croitorului, să se adreseze la

Joh. Stikarofsky în Brünn.

Depozitu permanentu de postavuri peste 1/2 milioane florini.
Cea mai mare espedițiune de comande de pe continentu.

Spre atențiune! P. T. Publicu este avertisatu asupra firmelor, cari recomandă „resturi“ „cupone“ în mărmu de 3-10 metri și așa numitele „comasuri“ (o anumită cantitate) pentru costume de salonu. Deja în indicarea acestei lungimi egale zace pe față șarlantania, deoarece astfelu de rămășițe etc. suntu tăiate din buciți nemoderne, sticcate și ce nu se potu vinde. Astfelu de sdrențe, pe cari numitele firme le cumpăra din mâna a doua sau a treia, nu suntu vrednice nici măcaru a treia parte din prețulu de cumpărare. Trimiterea numai prin rambursă. Corespondență în limba germană, maghiară, boemă, polonă, italiană și francesă 807,24—21.

Dintre tote hartiile pentru țigarete este recunoscută de cea mai bună hartiă de țigarete veritabilă franțuzescă

„Le Gloria“

fabricațiunea d-lor
JOSIFŪ BARDOU & FILS în
PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aur, 16 diplome de onore mari, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hartiă, care în fineță și bunătate întrece tote celelalte harti de cigarete ce esistă.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decă fiă-care cărticică poțta firma IOSIFŪ BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuează cu marginele netede seu crestate (perforate).

„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adevă într'o calitate neintrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpătat în Brașov la tote marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă care debitantū mai bunū de tutunū.

855,—2

Avist d-loru a bonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a serie pe couponul mandatului postalū și numeru de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a serie adresa amuritu și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“